

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 “Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії”**

Освітня програма 291.00.01 “Суспільні комунікації”

**БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
на тему:
КОМУНІКАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ**

**Студентки 4 курсу
денної форми навчання
Діжурко Аліни Григорівни**

**Науковий керівник:
кандидат наук з державного
управління,
доцент кафедри міжнародних
відносин
Пістракевич О.В**

Київ - 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ	
ДОСЛІДЖЕННЯ	7
1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	7
1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження.....	9
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС В	
УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	13
2.1. Основні напрями комунікаційної політики ЄС у період російсько-української війни.....	13
2.2. Використання інструментів стратегічних комунікацій ЄС для підтримки України.	23
2.3. Роль медіа та публічної дипломатії в комунікаційній політиці ЄС.	30
РОЗДІЛ 3 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА НАПРЯМИ	
УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС	38
3.1. Критерії та підходи до оцінки ефективності комунікаційної політики ЄС.	38
3.2. Виклики та проблеми реалізації комунікаційної політики в умовах війни.	44
3.3. Перспективи щодо вдосконалення комунікаційної політики ЄС у контексті подальшої підтримки України.	50
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	62
ДОДАТКИ	71

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЄС – Європейський Союз

ЄСЗС – Європейська служба зовнішніх справ

ЗМІ – Засоби масової інформації

МВІС – Маніпуляції та втручання в інформаційне середовище

МВС – Міністерство внутрішніх справ

НАТО – Організація Північноатлантичного договору

ООН – Організація об'єднаних націй

ЦА – Цільова аудиторія

ШІ – Штучний інтелект

ВСТУП

Актуальність проблеми. Російсько-українська війна, що розпочалась з анексії Криму у 2014 році, а згодом ескалувала в повномасштабне вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року, стала не лише військовим протистоянням, а й масштабною інформаційною війною, що поставила перед Європейським Союзом нові виклики у галузі стратегічних комунікацій. У відповідь на агресію ЄС активізував свою комунікаційну політику, спрямовану на підтримку України, протидію російській дезінформації та зміцнення європейської єдності. Зокрема, було запроваджено санкції проти російських медіа, посилено діяльність East StratCom Task Force та реалізовано численні ініціативи у сфері публічної дипломатії. Однак ефективність цих заходів потребує глибокого аналізу, враховуючи складність інформаційного середовища та постійно змінювані умови війни. Наукове дослідження ефективності комунікаційної політики ЄС в умовах гібридної війни є важливим для розуміння механізмів інформаційного впливу та розробки стратегій протидії дезінформації. Аналіз інструментів стратегічних комунікацій дозволяє оцінити їхню дієвість в умовах реальної війни та сприяє розвитку теоретичних підходів у сфері міжнародних комунікацій та безпеки. У суспільно-політичному вимірі комунікаційна політика ЄС має вирішальне значення для консолідації підтримки України серед громадян країн-членів ЄС, формування спільного бачення загроз та зміцнення трансатлантичної єдності. Ефективна комунікація сприяє мобілізації ресурсів для підтримки України, посиленню санкційного тиску на росію та зміцненню внутрішньої стійкості ЄС перед зовнішніми інформаційними загрозами. У ширшому загальнокультурному та політико-соціальному контексті, дослідження комунікаційної політики ЄС в умовах війни є частиною глобального дискурсу про роль інформації у сучасних конфліктах. Воно відображає тенденції до зростання значущості

інформаційного простору як арени боротьби за вплив, де дезінформація використовується як інструмент політичного тиску та маніпуляції громадською думкою. Таким чином, аналіз ефективності комунікаційної політики ЄС є важливим для розуміння сучасних викликів демократії, безпеки та міжнародного порядку. Отже, дослідження комунікаційної політики ЄС в умовах російсько-української війни є актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору, оскільки воно сприяє глибшому розумінню ролі інформації у сучасних міжнародних відносинах та розробці ефективних стратегій протидії дезінформації.

Об'єкт дослідження: комунікаційна політика Європейського Союзу в умовах російсько-української війни.

Предмет дослідження: ефективність реалізації комунікаційної політики ЄС в умовах російсько-української війни.

Мета дослідження: аналіз ефективності комунікаційної політики ЄС в умовах російсько-української війни та визначення напрямів її вдосконалення.

Завдання дослідження:

- дослідити стан наукової розробки проблеми та джерельну базу дослідження;
- проаналізувати понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження;
- охарактеризувати основні напрями комунікаційної політики ЄС у період російсько-української війни;
- встановити роль медіа та публічної дипломатії в реалізації комунікаційної політики ЄС;
- визначити критерії та підходи до оцінки ефективності комунікаційної політики ЄС;

- з'ясувати виклики та проблеми реалізації комунікаційної політики в умовах війни;
- висвітлити перспективи щодо вдосконалення комунікаційної політики ЄС в умовах подальшої підтримки України.

Теоретичне значення дослідження полягає в систематизації знань про комунікаційну політику ЄС та її роль у сучасних міжнародних відносинах.

Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження для вдосконалення стратегічних комунікацій ЄС, а також для формування ефективних інформаційних стратегій у контексті гібридних загроз.

Апробація. Матеріали дослідження було представлено 15 травня 2025 року у секції «Міжнародні відносини» у рамках теми «Виклики та проблеми реалізації комунікаційної політики в умовах війни» на 3 Міжнародній науково-практичній конференції «Research in Science, Technology and Economics» і опісля опубліковано у збірнику «Research in Science, Technology and Economics: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference» та 4 червня 2025 року у секції «Міжнародні відносини» у рамках теми «Використання інструментів стратегічних комунікацій ЄС для підтримки України» на 1 Міжнародній науково-практичній конференції «Modern Perspectives on Science and Economic Progress», після чого теж опубліковано у збірнику «Modern Perspectives on Science and Economic Progress. Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference».

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, які розбиті на 8 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, що містить 70 найменувань, а також 1 додатку. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Комунікаційна політика Європейського Союзу є важливою складовою його як зовнішньої, так і внутрішньої та безпекової політики. Вона спрямована на формування позитивного іміджу ЄС, просування європейських цінностей та протидію дезінформації. Зокрема, стратегічні комунікації ЄС використовуються для боротьби з деструктивними інформаційними впливами, що особливо актуально в умовах російсько-української війни. У науковому середовищі дедалі більше зростає інтерес до вивчення реакції ЄС на російську агресію проти України. Дослідники аналізують еволюцію зовнішньої політики ЄС в умовах російсько-української війни, зокрема, в аспектах стратегічних комунікацій та протидії дезінформації. Особливу увагу приділено East StratCom Task Force - підрозділу Європейської служби зовнішніх справ, створеному для протидії російській дезінформації. Його діяльність включає моніторинг та спростування фейкових новин, а також просування європейських наративів у країнах Східного партнерства, зокрема в Україні¹.

Джерельна база дослідження включає офіційні документи ЄС, що стосуються комунікаційної політики та реакції на російську агресію: заяви, стратегії тощо, це дозволяє скласти уявлення про офіційну позицію ЄС та його підходи до стратегічних комунікацій. Безумовно, до джерельної бази входять наукові статті, монографії та аналітичні звіти, що досліджують різні аспекти комунікаційної політики ЄС. Зокрема, особливу увагу приділено дослідженням, які аналізують ефективність стратегічних комунікацій ЄС у протидії дезінформації та формуванні позитивного іміджу ЄС в умовах

¹ Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам: кол.моногр./ за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Н. Карпчук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2023. – 308 с.

конфлікту. А також важливим елементом джерельної бази є емпіричні дослідження, безпосередньо. Вони потрібні для кращого розуміння практичного застосування стратегічних комунікацій ЄС. В цілому аналіз наукових досліджень та джерельної бази засвідчив активну роль ЄС у сфері стратегічних комунікацій, особливо в умовах російсько-української війни. Однак подальше дослідження ефективності цих заходів є актуальним та необхідним для розуміння ролі комунікаційної політики у сучасних міжнародних відносинах. До того ж, аналіз наукових досліджень та джерельної бази доводить, що тема комунікаційної політики Європейського Союзу в умовах російсько-української війни залишається надзвичайно актуальною. Це зумовлено кількома ключовими факторами. По-перше, російська агресія проти України стала каталізатором для перегляду та посилення стратегічних комунікацій ЄС, зокрема, створення та посилення діяльності East StratCom Task Force, яка займається протидією дезінформації та просуванням європейських цінностей. Дослідження показують, що ЄС адаптує свої комунікаційні стратегії, щоб ефективно реагувати на інформаційні виклики сучасності. По-друге, попри активні зусилля ЄС у сфері стратегічних комунікацій, існує обмежена кількість досліджень, які б детально аналізували ефективність цих стратегій. Це створює потребу в подальших наукових дослідженнях, спрямованих на оцінку впливу комунікаційної політики ЄС на громадську думку та стійкість до дезінформації. По-третє політика ЄС відіграє важливу роль у процесі європейської інтеграції України. Але й з розвитком цифрових технологій та соціальних мереж, інформаційні загрози набувають нових форм. ЄС стикається з викликами, пов'язаними з поширенням дезінформації через нові платформи, що вимагає постійної адаптації комунікаційних стратегій та впровадження інноваційних підходів до інформаційної безпеки.

Отже, дослідження комунікаційної політики ЄС в умовах російсько-української війни потребує постійного вдосконалення, попри вже наявні матеріали. Актуальна інформація, пов'язана із цією сферою, дозволяє глибше зрозуміти механізми протидії дезінформації та просування європейських цінностей і сприяє розробці ефективних стратегій для зміцнення інформаційної безпеки у регіоні.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

Важливим етапом будь-якого дослідження є робота над понятійно-категоріальним апаратом. Адже чітке окреслення ключових понять дозволяє уникнути змістовної плутанини, забезпечити однозначне розуміння термінів, що використовуються в роботі. Це особливо актуально у сфері комунікаційної політики, де навіть близькі за звучанням терміни можуть мати різні наукові трактування. До того ж використання усталених термінів дозволяє працювати в межах існуючого академічного поля, правильно інтерпретувати вже існуючі праці і коректно будувати власну аргументацію. Більше того, понятійно-категоріальний апарат є основою для вибору релевантних методів дослідження. Без чітко визначених понять неможливо сформулювати гіпотези, встановити об'єкт і предмет дослідження, а отже – застосувати правильні методи для збору та аналізу даних. Завдяки понятійному апарату дослідження набуває внутрішньої логіки, що дозволяє уникнути суперечностей і підвищити наукову цінність висновків². Отже, понятійно-категоріальний апарат – це не лише інструмент, а основа, без якої дослідження втрачає наукову обґрунтованість і методичну точність. Його чітке визначення є необхідною умовою для побудови ефективної дослідницької стратегії, особливо у складних

² Бірта Г., Бургу Ю. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учб. літ.», 2014. 142 с.

і багатовимірних темах, таких як аналіз комунікаційної політики ЄС в умовах російсько-української війни.

Існує низка важливих понять, які варто чітко окреслити для забезпечення концептуальної цілісності дослідження та уникнення термінологічної плутанини. У контексті теми, що досліджується, ключовими є такі поняття, як комунікаційна політика, ефективність комунікації, інформаційна безпека, публічна дипломатія, стратегічні комунікації та дезінформація. Їх визначення спирається як на міжнародні енциклопедичні джерела, так і на спеціалізовану наукову літературу з галузі політології, міжнародних відносин та комунікацій.

Комунікаційна політика – це комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективної взаємодії між організацією та її цільовими аудиторіями через різноманітні канали комунікації з метою досягнення стратегічних цілей³.

Ефективність комунікації – це ступінь досягнення поставлених комунікаційних цілей, що визначається відповідністю між запланованими результатами та фактичним впливом на цільову аудиторію⁴.

Інформаційна безпека – це стан захищеності інформаційного середовища особи, підприємства, суспільства або держави, для якого відповідний комплекс заходів запобігає появі негативних наслідків впливу на інформаційне

³ Карпчук Н. Комунікаційна політика Європейського Союзу в цифрову добу. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2014. № 2. С. 45–49. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153579593.pdf>.

⁴ Ефективні комунікації для Верховної Ради України. Програма розвитку ООН в Україні. 2020. URL:

https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Effective_communications_for_VRU_ua.pdf.

середовище та його складові при умисних, несанкціонованих та неумисних маніпуляціях з інформацією⁵.

Стратегічні комунікації – це цілеспрямоване використання комунікацій організацією для виконання її місії⁶.

Публічна дипломатія – це міжнародна діяльність, спрямована на публічне представництво інтересів держав або легітимних інституцій у міжнародних відносинах. Вона також визначається як діяльність офіційних урядових установ, спрямована на формування міжнародного комунікативного середовища з метою позитивного сприйняття й розуміння зовнішньої політики держави та протидії негативному позиціонуванню⁷.

Дезінформація – це спотворена, свідомо неправдива, провокаційно-тенденційна інформація, поширена як правдива з метою введення в оману громадськості, політичних опонентів, конкурентів тощо⁸.

Отже, по-перше, понятійно-категоріальний апарат є критично важливою складовою будь-якого наукового дослідження, зокрема в сфері комунікаційної політики ЄС. Його наявність забезпечує концептуальну чіткість, виключає термінологічну плутанину та створює підґрунтя для формування науково виважених гіпотез і вибору релевантних методів дослідження.

По-друге, саме точне визначення ключових понять, таких як "комунікаційна політика", "ефективність комунікації", "інформаційна безпека", "стратегічні комунікації", "публічна дипломатія" та

⁵ Жук В., Пенкін Ю. Інформаційна безпека. Фармацевтична енциклопедія. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/8023/informacijna-bezpeka> (дата звернення: 12.03.2025).

⁶ What is strategic communication? / K. Hallahan et al. Journal of Public Relations Research. 2007. No. 18. P. 3–35.

⁷ Макаренко Є., Кучмій О. Публічна дипломатія. Українська дипломатична енциклопедія / ред. Л. Губерський. Київ, 2004. Т. 2. С. 384.

⁸ Капелюшний В. П. Дезінформація. Енциклопедія Сучасної України, Том 7. URL: <https://esu.com.ua/article-21273> (дата звернення: 12.03.2025).

"дезінформація", дозволяє розглядати досліджувану тему у ширшому міждисциплінарному контексті, поєднуючи підходи політології, міжнародних відносин та комунікативістики.

По-третє, системне опрацювання понятійного апарату виступає основою для забезпечення внутрішньої логіки дослідження та методичної точності аналізу, що є особливо важливим при вивченні складних і динамічних явищ, таких як реалізація комунікаційної політики ЄС у контексті російсько-української війни.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

2.1. Основні напрями комунікаційної політики ЄС у період російсько-української війни.

Комунікаційна політика відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості державної політики, просуванні цінностей держави на міжнародній арені та формуванні публічного дискурсу, особливо в реаліях глобалізації. Вона спрямована на формування позитивного іміджу держави чи організації, задля зміцнення міжнародної довіри та впливу у світовій спільноті. До того ж, якісно продумана та правильно реалізована комунікаційна політика забезпечує ефективний обмін інформацією з громадськістю, та спрощує механізми протидії дезінформації. У кризових ситуаціях цінність правильної комунікаційної стратегії стрімко підвищується, адже, разом з тим, зростає потреба у чіткості, послідовності та достовірності надання інформації. Більше того, дезінформація може бути використана з метою маніпуляції громадською думкою та підриву демократичних процесів в період збройних конфліктів. Тому стратегічна комунікація є невід'ємною складовою забезпечення національної безпеки⁹.

Головним органом, відповідальним за реалізацію комунікаційної політики ЄС, є Генеральний директорат з питань комунікації (DG COMM) Європейської Комісії. Він відповідальний за розробку та запровадження стратегій комунікації, інформування громадськості про політики та дії Європейської

⁹ The EU response to pro-Kremlin disinformation - Friends of Europe. Friends of Europe. URL: <https://www.friendsofeurope.org/insights/the-eu-response-to-pro-kremlin-disinformation/> (date of access: 10.04.2025).

Комісії, а також за моніторинг громадської думки в країнах-членах¹⁰. Європейський Парламент також відіграє важливу роль у комунікаційній політиці, забезпечуючи прозорість своєї діяльності через публікацію інформації про засідання, законодавчі ініціативи та інші події. Депутати Європарламенту активно взаємодіють з громадянами через свої офіси в округах, беручи участь у зустрічах, заходах та медіаактивностях¹¹. У сфері зовнішньої комунікації ключову роль відіграє Європейська служба зовнішніх справ (EEAS), яка відповідає за представлення ЄС за межами його території. ЄСЗС координує діяльність делегацій ЄС по всьому світу, забезпечуючи поширення інформації про політики та цінності Союзу серед міжнародної спільноти¹².

Варто розділяти рівні реалізації комунікаційної політики ЄС на: інституційний рівень, національний рівень і на регіональний та місцеві рівні. На інституційному рівні комунікаційна політика реалізується через координацію між різними органами ЄС, включаючи Європейську Комісію, Європейський Парламент та ЄСЗС. Ці інституції розробляють спільні стратегії комунікації, спрямовані на забезпечення узгодженості повідомлень та ефективного інформування громадськості¹³. На національному рівні реалізація комунікаційної політики здійснюється через співпрацю з країнами-членами ЄС. Це включає адаптацію загальноєвропейських комунікаційних стратегій до національного контексту, враховуючи культурні, мовні та соціальні

¹⁰ Communication. European Commission. URL:

https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/communication_en (date of access: 10.04.2025).

¹¹ European Parliament. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en> (date of access: 10.04.2025).

¹² EEAS. EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/taxonomy/term/400164_en (date of access: 05.04.2025).

¹³ Communication policy | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (date of access: 10.04.2025).

особливості кожної країни¹⁴. На регіональному та місцевому рівнях комунікаційна політика спрямована на залучення громадян до європейських ініціатив через інформаційні кампанії, освітні програми та громадські заходи. Це сприяє підвищенню обізнаності про діяльність ЄС та зміцненню європейської ідентичності серед населення¹⁵.

До того ж Європейський Союз використовує широкий спектр інструментів для реалізації своєї комунікаційної політики, спрямованої на інформування громадян та зміцнення довіри до європейських інституцій. ЄС активно використовує офіційні веб-сайти, блоги та акаунти в соціальних мережах для поширення інформації про свою діяльність. Це дозволяє оперативно доносити повідомлення до широкої аудиторії та взаємодіяти з громадянами в режимі реального часу. Мережа Europe Direct та національні представництва ЄС забезпечують доступ громадян до інформації про політики та програми Союзу на місцевому рівні. ЄС організовує різноманітні заходи, такі як виставки, семінари та конференції, спрямовані на підвищення обізнаності громадян про європейські ініціативи та цінності¹⁶.

Комунікаційна політика Європейського Союзу (ЄС) є стратегічним інструментом, спрямованим на формування, поширення та захист спільних європейських цінностей, а також на забезпечення прозорості та ефективності діяльності інституцій ЄС. В умовах сучасних викликів, таких як війна в Україні, комунікаційна політика набуває особливої ваги, оскільки дозволяє ЄС

¹⁴ Iosifidis P. Media and communications policy in the european union. Global media and communication policy. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/304684784_Media_and_Communications_Policy_in_the_European_Union (date of access: 11.04.2025).

¹⁵ Dąbrowski M., Spaans M., Fernandez-Maldonado A. Cohesion Policy and the citizens' perceptions of the EU: the role of communication and implementation. European Planning Studies. URL: <https://doi.org/10.1080/09654313.2020.1805413>, P. 827–843.

¹⁶ Communication. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/communication_en (date of access: 12.04.2025).

реагувати на інформаційні загрози, підтримувати єдність серед держав-членів та формувати позитивний імідж на міжнародній арені. З огляду на дослідження, яке ми провели під час написання роботи на тему «Комунікаційна політика ЄС: мета, принципи та інструменти», головними цілями комунікаційної політики ЄС є забезпечення прозорості діяльності усіх інституцій ЄС та, відповідно, інформування громадськості про їх рішення, протидія дезінформації та формування і підтримка позитивного іміджу Європейського Союзу як надійного партнера на світовій арені. Однак у період російсько-української війни усі вищеперераховані цілі стали особливо актуальними, оскільки ЄС стикнувся з додатковою необхідністю: оперативно реагувати на інформаційні виклики та підтримувати Україну на усіх рівнях: економічна підтримка, військова та гуманітарна допомога, допомога біженцям, сприяння відбудові та розслідуванням воєнних злочинів¹⁷.

Важливо згадати про таке явище, як багатовимірна комунікація, яку реалізовує ЄС, як наднаціональне утворення відповідно, вона охоплює зовнішні та внутрішні аспекти. Зовнішня комунікація Європейського Союзу спрямована на представлення його демократичних цінностей та інтересів у світі й протидію ворожим інформаційним впливам. Водночас, внутрішня комунікація зосереджена на інформуванні усіх відповідних суб'єктів щодо дій ЄС, громадян країн-членів про діяльність інституцій Союзу. Якщо переглянути документи ЄС, то знайти чітко визначені напрями комунікаційної політики не можливо, про це у своїй роботі згадує і Н.П.

¹⁷ European Council. Russia's war against Ukraine. *Council of the European Union*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/> (date of access: 12.04.2025).

Карпчук¹⁸, проте можна відмітити важливість стратегічної комунікації, цифровізації, та захисту інформаційного простору від зовнішніх загроз¹⁹.

Варто зазначити, що з початком російсько-української війни комунікаційна політика Європейського Союзу неминуче зазнала змін, основною метою стала не лише прозорість роботи інституцій ЄС, чіткість інформування громадян країн-членів та підтримка позитивного іміджу ЄС, а й активна протидія масштабній дезінформації російської сторони, підтримка незалежних ЗМІ, посилення інформаційної безпеки країн-членів та залучення міжнародної підтримки Україні. Згідно з прес-релізом від Європейської Комісії від 02.03.2022 «Європейський Союз запровадив санкції проти прокремлівських засобів дезінформації та маніпулювання інформацією, Рада Європейського Союзу вирішила призупинити мовлення державних ЗМІ Russia Today (RT) і Sputnik які поширюють дезінформацію по всьому ЄС²⁰». Крім того, ще у 2015 році було створено платформу EUvsDisinfo, яку очолює робоча група East Stratcom Task Force, що від початку свого заснування виявляє, аналізує та підвищує обізнаність про дезінформацію в різних її формах²¹. Також було впроваджено нові законодавчі ініціативи, наприклад, Акт про цифрові послуги (27 жовтня 2022 року), що регулює онлайн-посередників та різноманітні платформи, а також надає Європейській комісії повноваження обмежувати діяльність онлайн-платформ під час кризових ситуацій. Його головна мета – запобігти незаконній і шкідливій діяльності в інтернеті та поширенню дезінформації. Станом на сьогодні Європейський Союз також

¹⁸ Карпчук Н. Засади комунікаційної політики: досвід країн-членів Європейського Союзу : монографія. Луцьк : "Вежа-Друк", 2015. 439 с. С. 58.

¹⁹ Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en (date of access: 23.04.2025).

²⁰ European Commission.

URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/uk/ip_22_1490/ (дат а звернення: 23.04.2025).

²¹ EUvsDisinfo. EUvsDisinfo. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

інвестує в дослідження алгоритмів розповсюдження та просування дезінформації, виділяючи фінансування на проєкти та ініціативи у відповідних галузях²².

Ми хотіли б розкрити ще кілька ключових напрямів комунікаційної політики, спрямованих на підтримку України, які Європейський Союз запровадив та реалізував під час російсько-української війни.

По-перше, ЄС та країни-члени засудили військову агресію РФ проти України, висловивши незмінну та непохитну підтримку незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів та прийнявши 16 пакетів санкцій проти Росії (з 22 лютого 2022 року по 24 лютого 2025 року), пояснюючи такі рішення нагальною потребою обмеження здатності Росії фінансувати війну в Україні. Стратегічна комунікація, спрямована на унеможливлення обходу цих санкцій, є важливим аспектом, що забезпечує ефективність реалізації прийнятих Європейським Союзом подібних рішень. До того ж, ЄС надає Україні різнопланову підтримку: економічну, військову та гуманітарну, допомогу біженцям, сприяє відбудові та розслідуванням воєнних злочинів. Ця інформація активно поширюється через офіційні канали комунікації Європейського Союзу, що лише додатково підкреслює солідарність з українським народом²³.

Більше того, ЄС прагне єдності позицій усіх країн-членів та інституцій щодо війни в Україні для забезпечення спільних інформаційних повідомлень і сенсів, які підкреслюють підтримку України та засудження агресії Росії. Європейський Союз зацентровує увагу на важливості захисту

²² The EU's Digital Services Act. *European Commission*.

URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en (date of access: 23.04.2025).

²³ European Council. Russia's war against Ukraine. *Council of the European Union*.

URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/> (date of access: 12.04.2025).

фундаментальних європейських цінностей: демократії, верховенства права та прав людини, які порушуються внаслідок збройної агресії РФ проти України. Також ЄС активно зміцнює свою позицію у глобальному інфопросторі, сприяючи просуванню правдивої інформації про війну в Україні, при цьому протидіючи російській пропаганді через стратегічні комунікації на платформу EUvsDisinfo, яку хотілося б дослідити детальніше²⁴.

EUvsDisinfo є основним проектом Оперативної робочої групи зі стратегічних комунікацій Європейської служби зовнішніх справ, який був започаткований у 2015 році для кращого реагування на постійні дезінформаційні кампанії РФ і протидії ним. На сайті проекту можна ознайомитись із його метою: «підвищити обізнаність громадськості щодо дезінформації і розуміння дезінформаційних операцій Кремля, а також допомогти громадянам у Європі й поза її межами виробити стійкість до маніпуляцій цифровою інформацією і в ЗМІ²⁵».

Рисунок 1. Інфографіка досягнень платформи за 2024 рік EU vs Disinfo. About Tasks
URL: <https://euvsdisinfo.eu/about/>

²⁴ EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. Council of the European Union. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine-archive/> (date of access: 12.04.2025).

²⁵ EUvsDisinfo. EUvsDisinfo. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

Як свідчить інфографіка (Рис. 1), станом на 2024 рік, у базі даних EUvsDisinfo – відкритому сховищі з можливістю пошуку міститься понад 18 тисяч прикладів російської пропаганди²⁶, а з початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, команда EUvsDisinfo зафіксувала понад 40% випадків дезінформації, що стосуються саме України (від загальної кількості). На платформі публікуються аналітичні матеріали, інфографіки, щотижневі огляди дезінформаційних кампаній²⁷.

Привертає увагу те, що EUvsDisinfo виявляє та об'єднує випадки дезінформації завдяки аналізу даних та моніторингу ЗМІ 15 мовами. Окрім цього проєкт регулярно публікує статті і аналітичні матеріали про оновлення в системі викриття дезінформації, проводить брифінги та тренінги для інституцій ЄС, урядів країн-членів, журналістів та регулярно бере участь у міжнародних конференціях²⁸.

Як зазначається на офіційному сайті Європейської служби зовнішніх справ: «російська держава та прокремлівські пов'язані суб'єкти координують свої дії для проведення атак маніпулювання та втручання іноземною інформацією (Foreign Information Manipulation and Interference FIMI). Ці операції здійснюються через російські дипломатичні мережі та служби безпеки, державні ЗМІ, канали соціальних мереж, приватні компанії та місцеві проксі-сервери, які використовуються інтегровано для множення та посилення одне одного. ЄСЗС значно розширила можливості виявлення, аналізу та реагування на Маніпуляції та втручання в інформаційне середовище з 2015 року, коли держави-члени ЄС вперше звернулись до ЄСЗС з проханням

²⁶ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

²⁷ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

²⁸ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

вирішити проблеми російських дезінформаційних кампаній в умовах агресії росії проти України²⁹».

Рисунок 2. Реагування ЄСЗС на Маніпуляції та втручання в інформаційне середовище (FIMI) Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). EEAS. URL: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-counter-forei>

²⁹ Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-counter-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en (date of access: 12.04.2025).

ЄСЗС розробила Інструментарій ЄС (Рис. 2) щодо реагування на маніпуляції та втручання в інформаційне середовище (MBIC), застосувавши підхід, що охопив усіх на чотирьох основах: ситуаційна обізнаність, підвищення стійкості, порушення та регулювання, а також зовнішні дії. ЄСЗС моніторить та розглядає росію та Китай як учасників MBIC, сприяє роботі Системи швидкого оповіщення (RAS) задля підтримки ситуаційної обізнаності: Служба в рамках RAS обмінюється інформацією та координує її між усіма країнами-членами та інституціями ЄС. Водночас ЄСЗС підвищує стійкість до MBIC, підтримуючи незалежні ЗМІ, розробила, як ЄС, законодавство, зокрема Закон про цифрові послуги, а також співпрацює з країнами НАТО та G7 на міжнародному рівні³⁰.

Отже, у період російсько-української війни комунікаційна політика Європейського Союзу набула важливого значення як складова безпекової стратегії та засіб захисту демократичних цінностей. ЄС здійснює системну комунікацію на зовнішньому і внутрішньому рівнях, при цьому зосереджуючись на прозорості дій, формуванні позитивного іміджу, протидії дезінформації та консолідації країн-членів. Центральними інструментами стали стратегічна комунікація, цифрове регулювання, підтримка незалежних медіа й ініціативи з медіаграмотності. Особливе місце займає діяльність платформи EUvsDisinfo, яка фіксує, аналізує й спростовує пропаганду РФ, а також реалізує навчальні та інформаційні кампанії в межах Інструментарію FIMI. Інтеграція напрямів: ситуаційна обізнаність, підвищення стійкості, регулювання і зовнішні дії — забезпечує комплексну відповідь ЄС на загрози в інформаційному просторі та підкріплює його роль як надійного партнера України і захисника демократичного порядку в Європі.

³⁰ Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). EEAS. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en (date of access: 12.04.2025).

2.2. Використання інструментів стратегічних комунікацій ЄС для підтримки України.

Якщо розглядати поняття «стратегічні комунікації» у контексті Європейського Союзу, то можна визначити, що це чітко скоординоване використання інструментів та методів комунікацій для підтримки політик ЄС та зміцнення його іміджу як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Відповідно, це включає в себе планування, реалізацію та оцінку комунікаційних кампаній, спрямованих на інформування громадськості, протидію дезінформації та просування європейських цінностей. Згідно з Європейською службою зовнішніх справ (EEAS), стратегічні комунікації охоплюють такі ключові аспекти, як планування, реалізацію та оцінку. Можемо віднести до цих трьох пунктів визначення ЦА, ключових повідомлень та каналів комунікації, впровадження інформаційних кампаній, медіа-взаємодії та цифроізацію комунікації, а також аналіз ефективності комунікаційних заходів та внесення коректив для досягнення максимального впливу. Саме ці аспекти дозволяють ЄС здійснювати ефективне реагування на інформаційні виклики та зміцнювати свою мозицію на міжнародній арені³¹.

Основними цілями стратегічних комунікацій є: забезпечення підтримки політик Європейського Союзу серед громадян країн-членів та партнерів, виявлення, аналіз та спростування дезінформації, формування позитивного сприйняття ЄС у світлі надійного партнера, а також підтримка стабільності та безпеки в регіоні. Досягнення вищеперерахованих цілей реалізовується через різноманітні комунікаційні інструменти та канали, включаючи офіційні веб-сайти, соціальні мережі, публічні заходи. Центральним органом

³¹ EEAS Strategic Communication Task Forces. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-work-eeas-strategic-communication-division-and-its-task-forces_en (date of access: 10.03.2025).

Європейського Союзу, що відповідає за реалізацію спільної зовнішньої та безпекової політики є Європейська служба зовнішніх справ. У контексті саме стратегічних комунікацій ЄСЗС координує роботу відповідних структур щодо протидії дезінформації, особливо в регіоні Східного партнерства, включаючи Україну. Беручи до уваги цілі стратегічних комунікацій та напрями роботи ЄСЗС, можна стверджувати, що Європейська служба зовнішніх справ розробляє та впроваджує комунікаційні стратегії, які спрямовані на підвищення обізнаності про політики Європейського Союзу, збільшення кредиту довіри до його інституцій та протидію зовнішнім інформаційним загрозам. Також до ключових інституцій ЄС, що відповідають за реалізацію стратегічних комунікацій можна віднести вже згадані вище East StratCom Task Force та EUvsDisinfo³².

Додаткову увагу варто приділити законодавчим ініціативам Європейського Союзу у сфері стратегічних комунікацій. До прикладу, Акт про цифрові послуги (Digital Services Act), який набув чинності 27 жовтня 2022 року, є одним з основних законодавчих інструментів ЄС. Цей Акт спрямований на створення безпечнішого інформаційного цифрового середовища. Він забезпечує прозорість алгоритмів та рекламних систем, а також встановлює обов'язки для онлайн-платформ: закріплює за ними виявлення та усунення незаконного контенту. У питанні підтримки України Акт про цифрові послуги надає можливість Європейській Комісії оперативно реагувати на кризові ситуації, зокрема, інформаційні загрози, пов'язані з агресією РФ. Він передбачає механізми швидкого реагування, які дозволяють хоча б тимчасово

³² Questions and Answers about the East StratCom Task Force. *EEAS*.
URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en (date of access: 13.03.2025).

обмежувати доступ до неправдивому контенту, що несе загрозу та посилювати моніторинг усіх платформ під час кризових періодів³³.

Ще однією законодавчою ініціативою, що варта нашої уваги, є Кодекс практик щодо дезінформації. Він вперше впроваджений у 2018 році, а згодом значно посилений у 2022 році та є добровільним зобов'язанням онлайн-платформ, рекламних агенств та інших зацікавлених у боротьбі проти дезінформації сторін. Оновлений Кодекс містить 44 зобов'язання та 127 конкретних заходів, що спрямовані на підвищення прозорості, демонетизацію дезінформації, посилення співпраці з фактчекерами та надання фахівцям доступу до даних³⁴. 13 лютого 2025 року Кодекс був інтегрований до правової бази Акту про цифрові послуги, що надало йому юридичну силу та забезпечило ефективніше впровадження заходів протидії дезінформації³⁵.

Усі вищезгадані законодавчі ініціативи ЄС дійсно відіграють важливу роль у протидії російській інформаційній війні проти України, вони забезпечують правову основу для обмеження поширення дезінформацій, підтримують незалежні медіа та зміцнюють інформаційну стійкість країн-членів ЄС і України. Зокрема, подібні ініціативи дозволяють Союзу оперативно реагувати на інформаційні загрози та маніпуляції, забезпечувати прозорість роботи онлайн-платформ, розвивати медіаграмотність та фактчекінг і, звісно, сприяти міжнародній співпраці у сфері інформаційної

³³ Digital Services Act study: Risk management framework for online disinformation campaigns. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-services-act-study-risk-management-framework-online-disinformation-campaigns> (date of access: 13.03.2025).

³⁴ EU Code of Practice on Disinformation | European Commission. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy/strengthened-eu-code-practice-disinformation_en (date of access: 15.03.2025).

³⁵ The 2022 Code of Practice on Disinformation. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation> (date of access: 15.03.2025).

безпеки. Тому, безумовно, законодавчі ініціативи ЄС є важливим інструментом стратегічних комунікацій, в тому числі спрямованих на підтримку України в умовах гібридної війни та постійних інформаційних загроз³⁶.

При дослідженні практичного застосування стратегічних комунікацій ЄС для підтримки України, варто приділити особливу увагу тому, що Європейський Союз активно реалізує інформаційні кампанії, спрямовані на підтримку України та протидію дезінформації. Зокрема, у вересні 2024 року було запущено всеукраїнську комунікаційну кампанію «Разом навчаємось і зростаємо. ЄС та Україна створюють спільне європейське майбутнє», яка спрямована на поширення інформації щодо підтримки ЄС у сфері освіти та молоді в Україні³⁷. Крім того, Європейський Союз підтримує проєкти спрямовані на зміцнення інформаційної стійкості України. Зокрема, було реалізовано проєкти на суму понад 30 мільйонів євро. Ці проєкти охоплювали розвиток громадянського суспільства, підтримку незалежних ЗМІ та урядових стратегічних комунікацій³⁸.

Видається доцільним вважати, що Європейський Союз надає значну підтримку українським медіа та громадським організаціям. Відтак у квітні 2025 року було оголошено про додаткове фінансування у розмірі 10 мільйонів євро для підтримки незалежних медіа в Україні. До того ж ЄС підтримує

³⁶ EU Code of Practice on Disinformation | European Commission. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy/strengthened-eu-code-practice-disinformation_en (date of access: 15.03.2025).

³⁷ The European Union has launched a new communication campaign titled ‘Together We Learn & Grow’ showcasing EU support for education and youth in Ukraine in times of war. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/en/whats-happening-en/news-en/eu-has-launched-a-new-communication-campaign.html> (date of access: 12.03.2025).

³⁸ EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

проекти, що забезпечують підвищення безпеки журналістів та доступ до інформації. До прикладу, наразі реалізується проект, який включає розробку комунікаційної стратегії для Офісу Генерального прокурора України³⁹. Більше того, Європейський Союз сприяє розвитку стратегічних комунікацій українських урядових організацій. Станом на 2022-2023 роки, на етапі реалізації знаходився ще один проект, який був спрямований підвищення рівня розуміння уряду України в сфері стратегічних, з метою забезпечення обізнаності працівників та громадськості про боротьбу з дезінформацією⁴⁰. Крім того, Консультативна місія ЄС в Україні підтримує МВС України у вдосконаленні методів протидії зовнішнім інформаційним маніпуляціям⁴¹.

Важливо звернути увагу, що для посилення ефективності стратегічних комунікацій та підвищення рівня протидії дезінформації, Європейський Союз постійно співпрацює з міжнародними організаціями, такими як ООН, НАТО, G7. Подібна співпраця включає обмін інформацією, спільні дослідження та розробку стратегій протидії інформаційним загрозам. Наприклад, в межах співпраці з НАТО, Європейський Союз бере участь у спільних навчаннях та семінарах, що підвищують розуміння та обізнаність про гібридні загрози, а також розробку ефективних методів протидії дезінформації. Додатково, ЄС підтримує ініціативи ООН, спрямовані на забезпечення інформаційної безпеки та захисту прав людини у діджитал середовищі⁴².

³⁹ EU Boosts Support for Independent Media in Ukraine with an Additional €10 Million. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu-boosts-support-independent-media-ukraine-additional-€10-million_en?s=232 (date of access: 17.03.2025).

⁴⁰ Ukraine–Support to Strategic Communications · DAI: International Development. *DAI · Shaping a more livable world*. URL: <https://www.dai.com/our-work/projects/ukraine-support-to-strategic-communications> (date of access: 21.03.2025).

⁴¹ Стратегічні комунікації – EUAM Ukraine. *EUAM Ukraine | EUAM Ukraine*. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/tag/strategichni-komunikatsiyi/> (дата звернення: 21.03.2025).

⁴² EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

Варто зауважити, що і з країнами-партнерами Європейський Союз також активно розвиває напрям співпраці. Якщо розглядати співпрацю з Україною, то яскравим прикладом буде напрям протидії дезінформації та зміцнення стратегічних комунікацій. Подібна співпраця надає можливість проведення спільних тренінгів та реалізації спільних проєктів. Наприклад, у 2021 році Україна створила два спеціалізовані органи для протидії російській дезінформації: Міжнародний центр протидії дезінформації та Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. В свою чергу ЄС надає підтримку цим органам, забезпечує технічну допомогу, надає навчальні програми та фінансує проєкти, спрямовані на підвищення медіаграмотності населення⁴³. Більше того, Європейський Союз ініціює та підтримує глобальні кампанії, які спрямовані на протидію дезінформації та зміцнення стратегічних комунікацій. Одним з прикладів ініціатив є проєкт EUvsDisinfo, згаданий раніше. Також ЄС підтримує створення та розвиток партнерських мереж, до прикладу Community of Democracies та Ukraine Communications Group. Вони об'єднують зусилля урядів, громадянського суспільства та медіа для спільної боротьби проти дезінформації⁴⁴.

Актуальним є питання перспективи розвитку стратегічних комунікацій Європейського Союзу у підтримці України. З огляду на безперервну російську інформаційну агресію проти України, ЄС визнає необхідність постійного розвитку механізмів виявлення та протидії дезінформації і зміцнення інформаційної стійкості як в Україні, так і в країнах-членах Європейського

⁴³ Danchenkova O. Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation: Lessons for Europe and Beyond | TechPolicy.Press. *Tech Policy Press*. URL: <https://www.techpolicy.press/ukraines-hardwon-approach-to-strategic-communications-and-counterdisinformation-lessons-for-europe-and-beyond/> (date of access: 21.03.2025).

⁴⁴ The CoD and Ukraine Communications Group Form Strategic Partnership to Combat Kremlin's Disinformation Campaigns – CoD. *CoD – Community of Democracies*. URL: <https://community-democracies.org/the-cod-and-ukraine-communication-group-form-strategic-partnership-to-combat-kremlins-disinformation-campaigns/> (date of access: 21.03.2025).

Союзу. Зокрема, вже відома нам платформа EUvsDisinfo, на 2025 рік заплановано розширення її функціоналу та охоплення нових мовних сегментів для більш ефективної протидії інформаційним загрозам. Нагадаємо, наразі проєкт ведеться 18 мовами, що дозволяє охопити широку аудиторію⁴⁵.

Аналізуючи Програму «Цифрова Європа» (The Digital Europe Programme), можна дійти висновку, що Європейський Союз інвестує в розвиток цифрових інструментів стратегічних комунікацій, що, дозволяє все оперативніше реагувати на інформаційні виклики та забезпечує, відповідно, ефективнішу взаємодію з громадськістю. Зокрема в рамках цієї програми передбачено фінансування проєктів, спрямованих на розвиток інноваційних рішень у сфері стратегічних комунікацій, в тому числі використання ШІ для виявлення дезінформації⁴⁶.

У 2025 році Європейський Союз планує інституційно зміцнити сферу стратегічних комунікацій, а саме створити нові структури/підрозділи, які координували б комунікаційну політику та підвищити кваліфікацію вже існуючих фахівців. У тому числі передбачається розширення повноважень Європейської служби зовнішніх справ у сфері стратегічних комунікацій та створення спеціалізованих підрозділів у представництвах ЄС в країнах-партнерах⁴⁷. У ці плани також входить подальша співпраця з Україною у цій сфері, що включатиме підтримку українських урядових структур у розробці та реалізації комунікаційних стратегій. Наразі ЄС надає технічну допомогу

⁴⁵ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

⁴⁶ The Digital Europe Programme. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme> (date of access: 21.03.2025).

⁴⁷ The Diplomatic Service of the European Union | EEAS. *The Diplomatic Service of the European Union | EEAS*. URL: <https://www.eeas.europa.eu/en> (date of access: 22.03.2025).

Міністерству культури та інформаційної політики України, а також підтримує діяльність Центру стратегічних комунікацій⁴⁸.

Отже, стратегічні комунікації стали одним із ключових інструментів Європейського Союзу у забезпеченні зовнішньої та внутрішньої стабільності, особливо в умовах посиленних інформаційних загроз, спричинених російською агресією проти України. Системність, багаторівневність та гнучкість стратегічних комунікацій ЄС дозволяють ефективно реагувати на виклики, підтримувати імідж Союзу як надійного партнера та сприяти посиленню довіри до його політик. Європейський Союз здійснює комплексний підхід до реалізації стратегічних комунікацій: від інформаційних кампаній до розробки нормативно-правових актів. Ці інструменти не лише закладають правову основу для протидії дезінформації, а й сприяють формуванню високих стандартів прозорості, безпеки та цифрової відповідальності.

2.3. Роль медіа та публічної дипломатії в комунікаційній політиці ЄС.

Беручи до уваги миттєвість поширення інформації, особливо за сучасних технологічних умов, медіа та публічна дипломатія стали ключовими інструментами комунікаційної політики Європейського Союзу, адже відіграють важливу роль у формуванні громадської думки, просуванні європейських цінностей та забезпеченні прозорості діяльності інституцій ЄС⁴⁹. В той час, коли медіа, зокрема, соціальні мережі та цифрові платформи, стали потужними каналами для поширення інформації та якісної взаємодії з

⁴⁸ Центр стратегічних комунікацій. Протидія дезінформації та гібридним операціям Росії. *Центр стратегічних комунікацій*. URL: <https://spravdi.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2025).

⁴⁹ Communication policy | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (date of access: 10.04.2025).

громадськістю, публічна дипломатія спрямувалась на налагодження відносин з потенційними партнерами по всьому світу з довгостроковою перспективою⁵⁰.

Варто звернути увагу, що публічна дипломатія Європейського Союзу є стратегічним інструментом зовнішньої політики. Її метою є зміцнення довіри та сприяння глобальній співпраці у вирішенні спільних викликів. Інституційною основою публічної дипломатії ЄС є ЄСЗС, яка виконує у тому числі функції дипломатичної служби ЄС. Нагадаємо Європейська служба зовнішніх справ була створена 2001 року, з метою підвищення ефективності зовнішньої політики ЄС. Вона скеровує дипломатичні відносини та стратегічні партнерства з країнами, що не є членами ЄС, а також підтримує зв'язок з понад 140 делегаціями по всьому світу, які функціонують як дипломатичні представництва ЄС. Подібні делегації встановлюють прямі контакти з громадськістю, урядами та іншими зацікавленими сторонами в країнах перебування, що відіграє значну роль у реалізації публічної дипломатії. Публічна дипломатія ЄС, водночас, включає різноманітні ініціативи, що спрямовані в тому числі і на зміцнення зв'язків між громадянами ЄС та інших країн. Наприклад, програми обміну для студентів, академіків, аналітичних центрів, медіа, бізнесу та культурних діячів розвивають канали комунікації на національному, європейському та світовому рівнях. У 2016 році Рада ЄС визначила публічну дипломатію як один із стратегічних пріоритетів для реалізації Глобальної стратегії ЄС. Проаналізувавши це рішення, можна стверджувати, що воно заклало основи підходу до реалізації публічної дипломатії ЄС, адже було наголошено на необхідності об'єднання зусиль у сфері публічної дипломатії, включаючи стратегічну комунікацію, як всередині, так і за межами ЄС. Отже, концепція публічної дипломатії Європейського Союзу базується на активному залученні громадян, прозорості

⁵⁰ Public Diplomacy. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/public-diplomacy_en (date of access: 20.02.2025).

та співпраці. Пріоритетами публічної дипломатії ЄС є зміцнення позицій Союзу на міжнародній арені, просування його цінностей та інтересів, а також протидія дезінформації та іншим інформаційним загрозам⁵¹.

Окрему увагу варто приділити використанню соціальних мереж та цифрових інструментів, адже наразі соціальні мережі та інтернет ресурси стали невід'ємною частиною комунікаційної політики Європейського Союзу. До прикладу, ЄСЗС активно використовує соціальні мережі та має офіційні акаунти на X, раніше Twitter, Facebook, Instagram, Threads, YouTube, LinkedIn, Flickr⁵².

Аналізуючи присутність та стратегії розвитку ЄСЗС у соціальних мережах, можна дійти висновку, що головною метою ЄСЗС у цьому напрямку є просування цінностей Європейського Союзу, інформування щодо прийнятих рішень, які стосуються здійснення зовнішньої політики, активна взаємодія з міжнародною аудиторією, донесення офіційної інформації щодо позиції ЄС у різноманітних ситуаціях, реагування на виклики та глобальні світові події. Звернувшись до акаунтів ЄСЗС у вищезгаданих соціальних мережах, можемо відслідкувати, що ЄСЗС публікує доволі різноманітний контент: прес-релізи, офіційні заяви, відео, доповнені інфографікою аналітичні матеріали. Особлива увага приділяється найактуальнішим темам: підтримка України, безпекові аспекти, права людини та кліматичні зміни. Більше того, ЄСЗС реалізовує тематичні проєкти, наприклад, кампанія #EU4Ukraine, основним завданням якої є інформування про підтримку України у російсько-українській війні. В свою чергу офіційні акаунти публікують регулярні оновлення про ситуацію в

⁵¹ Public Diplomacy. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/public-diplomacy_en (date of access: 20.02.2025)., A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en (date of access: 21.02.2025).

⁵² Social media accounts. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/social-media-accounts_en (date of access: 22.02.2025).

Україні та спростування фейкових новин. Також можна помітити налагоджену взаємодію з підписниками через відповіді на коментарі, участь у дискусіях та проведення онлайн-заходів. Це, безсумнівно, сприяє підвищенню довіри та залученню аудиторії до обговорення зовнішньополітичних питань. Ще однією перевагою є багатомовність контенту, що забезпечує доступність до інформації для великої частки міжнародної аудиторії. Отже, можна дійти висновку, що присутність ЄСЗС у соціальних мережах є стратегічним інструментом публічної дипломатії ЄС, що надає можливість ефективно доносити офіційну позицію ЄС, взаємодіяти з громадськістю та оперативно реагувати на інформаційні виклики⁵³.

Досліджуючи роль медіа та публічної дипломатії Європейського Союзу в умовах російсько-української війни, можна помітити, що ЄС визначив необхідність використання медіа та застосування публічної дипломатії для протидії дезінформації, підтримки України та формування коректної міжнародної думки. Також ЄС підтримує розвиток інформаційної стійкості України через фінансування проєктів, що спрямовані на зміцнення незалежності медіа та підвищення медіаграмотності, зокрема, було інвестовано понад 30 мільйонів євро в програми, що сприяють зміцненню інформаційного середовища України. Та як ми зазначали раніше, у відповідь на російську інформаційну агресію Європейський Союз вжив заходів щодо мінімізації впливу проросійських медіа: було заборонено мовлення RT та Sputnik на території ЄС, що стало впевненим кроком у боротьбі з пропагандою⁵⁴.

⁵³ EEAS Privacy Statement - EEAS Social media presence. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-privacy-statement-eeas-social-media-presence_en (date of access: 23.02.2025).

⁵⁴ EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

Медіа відіграють дійсно важливу роль у комунікаційній політиці Європейського Союзу, забезпечуючи громадянам доступ до інформації про діяльність інституцій ЄС, його політики та цінності. Через традиційні засоби масової інформації та цифрові платформи медіа сприяють формуванню обізнаності громадян, стимулюють громадське обговорення та впливають на сприйняття ЄС у суспільстві⁵⁵.

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну у 2022 році, Європейський Союз активізував свою комунікаційну політику, спрямовану на протидію дезінформації та підтримку незалежних медіа. Медіа стали ключовим інструментом у боротьбі за інформаційний простір, формуючи громадську думку та зміцнюючи європейські цінності. Для протидії дезінформації та зміцнення інформаційної стійкості, ЄС створив East StratCom Task Force, яка займається виявленням та спростуванням фейкових новин, особливо тих, що походять з росії. Ця група також координує зусилля з державами-членами ЄС у сфері стратегічної комунікації. ЄС також надає фінансову підтримку незалежним медіа в Україні, сприяючи їхній стійкості та здатності протистояти інформаційним загрозам. Це включає фінансування проектів, спрямованих на розвиток медіа, підвищення їхньої професійності та забезпечення безпеки журналістів. У відповідь на російські інформаційні атаки, ЄС також підтримує ініціативи з підвищення медіаграмотності серед громадян, щоб вони могли краще розпізнавати дезінформацію та фейкові новини. Це включає освітні програми, тренінги та кампанії з підвищення обізнаності⁵⁶.

⁵⁵ Communication policy | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (date of access: 10.04.2025).

⁵⁶ EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

Варто звернути окрему увагу і на оцінку ефективності публічної дипломатії Європейського Союзу, адже вона є ключовим елементом подальшого стратегічного планування та вдосконалення комунікаційної політики. Особливо важливо визначати ступінь виконання поставлених цілей, виявляти сильні та слабкі сторони вже реалізованих заходів та адаптувати стратегії у світовому інформаційному середовищі, з чим і допомагає оцінка. На нашу думку, варто використовувати поєднання кількісних і якісних методів для оцінки ефективності публічної дипломатії, адже кількісні методи включають аналіз охоплення аудиторії, рівня її залученості, кількості заходів та учасників, тоді як якісні методи, у свою чергу, зосереджені на вивченні змін у сприйнятті ЄС⁵⁷. Одним із прикладів такого системного підходу до оцінки є Глобальна тематична оцінка публічної та культурної дипломатії ЄС (Global Thematic Evaluation of EU Public and Cultural Diplomacy), що була здійснена в межах інструменту партнерства (Partnership Instrument). Дослідження спрямоване на аналіз ефективності публічної дипломатії ЄС, відповідно, у різних країнах⁵⁸. Крім того, Європейський Союз на постійній основі використовує результати опитувань громадської думки, таких як Eurobarometer⁵⁹, для здійснення моніторингу динаміки змін у питанні сприйняття ЄС серед громадян як у межах Союзу, так і за його межами. Отримані дані дозволяють оцінити ефективність та адаптувати комунікаційні стратегії відповідно до потреб аудиторії. Ще однією важливою складовою оцінки є аналіз впливу публічної дипломатії на конкретні цільові групи,

⁵⁷ Banks R. A Resource Guide to Public Diplomacy Evaluation. Los Angeles : Figueroa Press, 2011. 151 p.

⁵⁸ Global Thematic Evaluation of EU Public and Cultural Diplomacy – VJW International – VJW Consulting Ltd. *VJW International – VJW Consulting Ltd – Consulting, Foreign Policy and International Development*. URL: <https://www.vjwinternational.com/public-and-cultural-diplomacy/> (date of access: 24.02.2025).

⁵⁹ Eurobarometer. European Union. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> (date of access: 28.02.2025).

наприклад, молодь, науковці, громадянське суспільство тощо, що дозволяє визначити ефективність взаємодії ЄС з різними аудиторіями та визначити, які інструменти є найбільш дієвими у конкретних контекстах. Тому, ми вважаємо, що системна оцінка є необхідною умовою для постійного вдосконалення комунікаційної політики Європейського Союзу, що вподальшому підвищуватиме довіру до ЄС та зміцнюватиме його міжнародний імідж⁶⁰.

Отже, аналіз ролі медіа та публічної дипломатії у реалізації комунікаційної політики Європейського Союзу засвідчив, що ці інструменти є невід'ємною частиною зовнішньополітичної та інформаційної стратегії ЄС. В умовах цифрової трансформації та зростання інформаційних загроз, саме завдяки активному використанню соціальних мереж, публічних платформ і прямої взаємодії з громадськістю ЄС забезпечує прозорість власної діяльності, просуває демократичні цінності та ефективно протидіє дезінформації. Публічна дипломатія в межах Європейської служби зовнішніх справ виконує функцію м'якої сили, формуючи позитивний міжнародний імідж ЄС, поглиблюючи зв'язки з партнерами і зміцнюючи довіру через довгострокові програми обміну, міжінституційну взаємодію та культурну присутність. При цьому соціальні мережі стали ефективним каналом не лише для інформування, але й для оперативного реагування на виклики, як-от війна в Україні, забезпечуючи багатомовність, відкритість і залучення широкої аудиторії. Європейський Союз також послідовно інвестує в інформаційну стійкість України, підтримує незалежні медіа, реалізує проєкти з підвищення медіаграмотності та ініціює кампанії протидії дезінформації. Блокування ворожих інформаційних ресурсів, фінансування журналістських ініціатив і розвиток критичного мислення серед громадян є важливою частиною його

⁶⁰ Sevin E., Ayhan K. Evaluation in Public Diplomacy. 2021.

URL: https://www.researchgate.net/publication/359414171_Evaluation_in_Public_Diplomacy (date of access: 24.02.2025).

стратегії. Окрему увагу приділено оцінці ефективності публічної дипломатії як елементу стратегічного управління комунікаційною політикою. Використання як кількісних, так і якісних методів, а також таких інструментів, як Eurobarometer чи глобальні оцінки публічної дипломатії, дозволяє ЄС адаптувати комунікаційні підходи до потреб різних цільових аудиторій і підвищувати результативність інформаційного впливу. Таким чином, медіа та публічна дипломатія відіграють центральну роль у зміцненні іміджу Європейського Союзу, реалізації його стратегічних цілей та формуванні стійкої міжнародної позиції в умовах складного й динамічного інформаційного середовища.

РОЗДІЛ 3

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС

3.1. Критерії та підходи до оцінки ефективності комунікаційної політики ЄС.

У питанні критеріїв та підходів до оцінки ефективності комунікаційної політики варто дослідити її теоретичні основи, адже ефективність комунікаційної політики у сфері діяльності інституцій Європейського Союзу є складним поняттям, яке охоплює здатність стратегічних повідомлень досягати цільової аудиторії, формувати її поведінку та позитивний імідж ЄС, залучати громадськість до процесів прийняття рішень. Важливим теоретичним підґрунтям для оцінки ефективності є класичні моделі комунікації, наприклад, модель Гарольда Лассуелла. Як у своїй роботі «Теорія медіа та суспільства» досліджує Ніна Зражевська, ця модель масової комунікації «містить п'ять елементів процесу спілкування: хто повідомив, що, по яких каналах, кому, з яким ефектом». Також важливо згадати модель Д. МакКвейла, яка акцентує свою увагу на зворотньому зв'язку, як ключовому елементі ефективної комунікації. Саме цю складову дедалі частіше інтегрують у комунікаційну політику ЄС, вибудовуючи діалог з громадськістю^{61 62}.

Однак особливої актуальності питання ефективності комунікаційної політики набуло в умовах інформаційних гібридних війн, коли ефективність вимірюється не лише охопленнями аудиторії, а й глибиною впливу. Отже, ключовим елементом при здійсненні оцінки ефективності є визначення чітких цілей комунікації. Зазвичай ціллю може бути інформування, переконання,

⁶¹ Теорія медіа та суспільства. Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2022.

URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45235/1/N_Zrazhevska_Posibnik_TMS_pravki_2_wa_termark_2022_FJ.pdf (дата звернення: 03.04.2025).

⁶² McQuail, D. (2010). McQuail's Mass Communication Theory. Sage Publications

спонукання до дії або захисту наративу. Кожна ціль, відповідно, має свої індикатори, серед яких рівень обізнаності, позитивна зміна у сприйнятті, залучення до процесів⁶³. Варто розрізняти два головні підходи до вимірювання ефективності – кількісний і якісний. Кількісні підходи зосереджені на аналізі охоплень, частоти згадок/повідомлень та взаємодії, при цьому здійснюючи аналітичні та статистичні дослідження. Натомість якісні підходи спрямовані на глибше розуміння змісту та впливу повідомлень. Під час оцінки ефективності комунікаційної політики Європейського Союзу варто використовувати поєднання обох підходів задля комплексної оцінки⁶⁴. До ключових критеріїв ефективності слід віднести, перш за все, охоплення та залучення аудиторії, адже цей критерій не лише вираховує кількість осіб, до яких донесено меседж, а й визначає рівень їхньої взаємодії з контентом. Інструменти для визначення кількості охоплень – це аналіз трафіку веб-сайтів, перегляди, лайки, коментарі та поширення в соціальних мережах. Ще одним важливим критерієм є зміна ставлення аудиторії щодо політик ЄС чи будь-якої опублікованої інформації. Задля відстеження цього критерію варто проводити опитування, фокус-групи та інші методи саме соціологічних досліджень. Не менш важливим пунктом є аналіз того, наскільки аудиторія вважає висвітлену ЄС інформацію надійною та правдивою, адже це важливо для побудови довіри з громадськістю. А також важливим критерієм є зворотній зв'язок: збір відгуків відк аудиторії для вдосконалення комунікаційних стратегій. Це включає аналіз коментарів, відгуків та інших форм зворотнього зв'язку. Отже, оцінка ефективності стратегічної комунікації ЄС базується на комплексному підході, який включає

⁶³ TOOLKIT for the evaluation of the communication activities. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2019-10/communication-evaluation-toolkit_en.pdf (date of access: 03.04.2025).

⁶⁴ Inforegio - Communication monitoring and evaluation: Tips & tools. *Language selection | European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/guidelines/2019/communication-monitoring-and-evaluation-tips-tools_en (date of access: 05.04.2025).

якісні та кількісні методи. Відстеження вищезгаданих критеріїв забезпечує прозорість, підзвітність та постійне вдосконалення комунікаційних стратегій, що є надзвичайно важливим в умовах сучасних інформаційних викликів⁶⁵.

Більше того, Європейський Союз розробив комплексну систему моніторингу та оцінки ефективності публічної дипломатії та комунікаційної політики. Вона базується на принципах кращого регулювання та містить в собі використання різноманітних інструментів і методологій для оцінки впливу комунікаційних заходів. Одним із головних документів, що регламентує процес оцінки комунікаційної політики ЄС, є Communication Evaluation Toolkit, який був розроблений Генеральним директором з комунікацій (DG COMM)⁶⁶. Це своєрідний інструментарій, який надає рекомендації щодо планування, проведення та використання результатів оцінки комунікаційних заходів, в тому числі і визначення цілей, вибір методів збору даних та аналізу результатів. Також у рамках стратегічної комунікації ЄС особлива увага приділяється протидії дезінформації та зміцненню інформаційної стійкості, як ми і зазначали раніше. З цією метою була створена East StratCom Task Force, яка займається виявленням та спростуванням фейкової інформації, а також розробкою стратегічних комунікаційних кампаній, що спрямовані на підвищення обізнаності громадськості щодо політики ЄС⁶⁷. Крім того, Європейський Союз розробив Кодекс практики щодо дезінформації, що являє собою добровільну угоду між Європейською Комісією та представниками технологічних компаній та рекламної індустрії. Він встановлює зобов'язання

⁶⁵ TOOLKIT for the evaluation of the communication activities. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2019-10/communication-evaluation-toolkit_en.pdf (date of access: 03.04.2025).

⁶⁶ DG for Communication | The Secretary-General | European Parliament. *European Parliament*. URL: <https://the-secretary-general.europarl.europa.eu/en/directorates-general/comm> (date of access: 01.04.2025)

⁶⁷ Resources on evaluation of communication. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/publications/resources-evaluation-communication_en (date of access: 05.04.2025).

щодо підвищення прозорості політичної реклами та закриття фейкових акаунтів задля поширення правдивої інформації⁶⁸. А також для забезпечення ефективності комунікаційної політики ЄС використовує систему Key Performance Indicators (KPI), яка дозволяє вимірювати досягнення конкретних інформаційних цілей. Ці показники включають, зокрема, рівень обізнаності аудиторії, зміну ставлення до політики ЄС та рівень залучення громадськості до обговорення актуальних висвітлених питань⁶⁹.

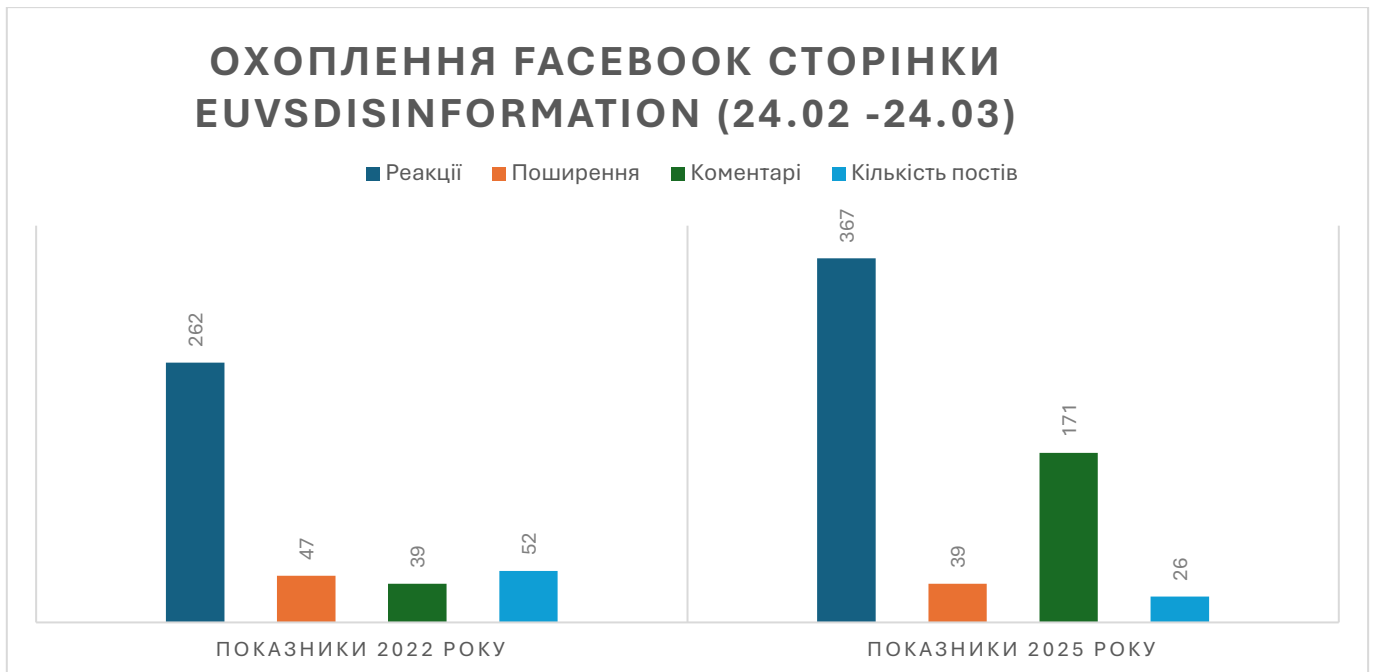

Рисунок 3. Охоплення Facebook сторінки EUvsDisinformation

У межах здійснення оцінки ефективності комунікаційної політики Європейського Союзу було проведено моніторинг офіційної сторінки ініціативи EUvsDisinformation у соціальній мережі Facebook⁷⁰ за два часові

⁶⁸ The 2022 Code of Practice on Disinformation. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation> (date of access: 15.03.2025).

⁶⁹ TOOLKIT for the evaluation of the communication activities. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2019-10/communication-evaluation-toolkit_en.pdf (date of access: 03.04.2025).

⁷⁰ EU vs Disinformation. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/EUvsDisinfo/> (дата звернення: 05.04.2025).

проміжки: з 24 лютого по 24 березня 2022 року та з 24 лютого по 24 березня 2025 року. Результати моніторингу систематизовано у вигляді моніторингової таблиці (див. Додаток 1), яка слугувала основою для подальшого кількісного та якісного контент-аналізу публікацій (загалом 52 публікації за вказаний період). Здійснення такого аналізу дозволило виявити динаміку змін у тематиці, риторичі, форматах подачі інформації, а також рівні залученості аудиторії у зазначені періоди. Для оцінки ефективності комунікаційної політики ЄС в умовах підтримки України в російсько-українській війні обрано саме сторінку EuvsDisinformation, адже вона є репрезентативним інструментом з кількох причин.

По-перше, сторінка є офіційним проєктом East StratCom Task Force, створеної в межах Європейської служби зовнішніх справ (EEAS). Її діяльність напряму пов'язана з виконанням стратегічних завдань ЄС щодо боротьби з дезінформацією, насамперед – російською пропагандою. Отже, ця сторінка є інституційним інструментом, який втілює політику ЄС у сфері комунікаційної безпеки.

По-друге, після повномасштабного вторгнення РФ, платформа EUvsDisinfo зосередила основну увагу саме на українському контексті – викритті фейків про війну, дискредитації української армії, маніпуляціях про «біолабораторії» тощо. Отже, контент сторінки – офіційна реакція ЄС на інформаційну війну в Україні, що є ключовим елементом її підтримки.

По-третє, аналіз реакцій, коментарів та поширень постів сторінки дає змогу виміряти рівень довіри до комунікаційних меседжів Європейського Союзу, визначити, чи ефективно ЄС доносить свої наративи до широкої аудиторії та виявити динаміку зростання цифрової стійкості громадськості, наприклад, здатність відрізняти фейки, ботоферми тощо. Це дозволяє зробити висновки не лише про охоплення, а й про якість сприйняття політики ЄС у сфері інформаційної безпеки.

По-четверте, Facebook залишається одним із основних джерел новин та політичної інформації для мільйонів користувачів, особливо у Східній Європі. Відтак, ефективність комунікаційної політики ЄС не може бути оцінена без аналізу соціальних платформ, а сторінка EUvsDisinformation – це один з найбільш сталих прикладів. А порівняння періодів 2022 і 2025 років допоможе відстежити не тільки кількісні, а й якісні зміни та прослідкувати трансформації політики.

Отже, контент-аналіз сторінки EUvsDisinformation є прикладом практичного виміру того, як ЄС реалізує свою комунікаційну політику, як вона трансформується, і як змінюється рівень поінформованості, критичності та залучення аудиторії в умовах затяжної війни. Це дозволяє виміряти не декларативну, а реальну ефективність політики підтримки України через призму інформаційного фронту.

Звернувшись до результатів моніторингу, можемо помітити, що кількість публікацій зменшилась удвічі, попри це залучення аудиторії лише зросло. Коментарі зросли вчетверо, що вказує на підвищену активність аудиторії. Водночас дещо зменшились поширення, що може свідчити про зміщення фокусу на взаємодію в коментарях, а не тільки на розповсюдження. Однак не потрібно забувати про ефект «втоми» від України, частина аудиторії могла призупинити поширення інформації про війну в Україні саме через це.

Щодо якісних показників: у 2022 році переважно всі коментарі були залишені російськими ботами, які поширювали пропаганду, реальні користувачі не реагували на них активно, контрвідповіді були рідкісними. До того ж була відсутня модерація, адміністратори сторінки не відповідали на коментарі та не блокували ботів. Характер обговорень у 2022 році – це односторонній вплив дезінформаційних агентів. Станом на 2025 рік, боти залишаються активними, однак громадськість чинить їм опір, користувачі публікують списки ботів, викриваючи їх присутність. Водночас обговорення

переходять у дискусії з проросійськими ботами, що демонструє усвідомленість аудиторії, а подібне залучення в коментарях свідчить про формування медіаграмотності аудиторії. Отже, сторінка може вже не модерувати напрям, адже має активну спільноту, яка виконує роль «цифрових волонтерів».

Отже, у 2022 році сторінка EUvsDisinformation функціонувала як односторонній канал інформування, без активного зворотного зв'язку з аудиторією. У 2025 році, попри меншу кількість публікацій, якість комунікації значно покращилась: аудиторія стала активною, самостійно модерує простір, виявляє ботів, а отже – комунікаційна стратегія ЄС стала більш ефективною. Така трансформація вказує на зростання інформаційної стійкості суспільства, що є ключовою метою стратегічної комунікації у протидії дезінформації.

Аналіз діяльності сторінки EUvsDisinformation у Facebook дозволяє зробити обґрунтований висновок, що комунікаційна політика ЄС зазнала суттєвого якісного вдосконалення. Вона стала:

- більш інтерактивною та залученою;
- орієнтованою на створення стійких цифрових спільнот;
- ефективнішою в протидії ворожим інформаційним впливам;
- інструментом публічної підтримки України, який формує не лише політичне, а й емоційне єднання.

Таким чином, на підставі контент-аналізу, можна підтвердити ефективність і поступ ЄС у сфері стратегічних комунікацій в умовах війни, що є важливою складовою підтримки України.

3.2. Виклики та проблеми реалізації комунікаційної політики в умовах війни.

У сучасних умовах війни інформаційна безпека стала одним із ключових аспектів національної безпеки. Зокрема, під час російсько-української війни

спостерігається активне використання дезінформації як інструменту гібридної війни. Дезінформація – це навмисне поширення неправдивої інформації з метою введення в оману аудиторії та досягнення стратегічних цілей агресора. Такі інформаційні атаки спрямовані на підрив довіри до державних інституцій, послаблення морального духу населення та створення хаосу в суспільстві⁷¹. Одним із прикладів масштабної дезінформаційної кампанії є використання росією тактики «потoku брехні», яка характеризується високою частотою, великою кількістю каналів поширення та відсутністю турботи про правдивість повідомлень. Ця стратегія ускладнює спростування фейкових новин, оскільки навіть після їхнього викриття вони продовжують впливати на свідомість аудиторії⁷². В свою чергу для протидії дезінформації Україна створила Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки, який займається моніторингом інформаційного простору, виявленням фейкових наративів та інформуванням громадськості про інформаційні загрози. Центр також розробляє інформаційні кампанії та матеріали, спрямовані на підвищення обізнаності населення щодо методів інформаційної війни⁷³. Крім того, Європейський Союз активно підтримує ініціативи з протидії дезінформації через East StratCom Task Force, яка займається виявленням та спростуванням проросійської пропаганди в країнах Східного партнерства, публікує щотижневі огляди дезінформації та надає аналітичні матеріали для журналістів і дослідників⁷⁴. Однак, незважаючи на зусилля державних та міжнародних організацій, проблема дезінформації залишається актуальною. Зокрема,

⁷¹ Disinformation. *American Security Project*.

URL: <https://www.americansecurityproject.org/public-diplomacy-and-strategic-communication/disinformation/> (date of access: 07.04.2025).

⁷² Paul C., Matthews M. The Russian "Firehose of Falsehood" Propaganda Model. *RAND*. URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE198.html> (date of access: 07.04.2025).

⁷³ Центр стратегічних комунікацій. Протидія дезінформації та гібридним операціям Росії. *Центр стратегічних комунікацій*. URL: <https://spravdi.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2025).

⁷⁴ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

платформи з низьким рівнем модерації контенту, такі як Telegram, часто використовуються для поширення фейкових новин та проросійської пропаганди. Українські посадовці висловлюють занепокоєння щодо впливу таких платформ на інформаційну безпеку країни та закликають до посилення регулювання їхньої діяльності⁷⁵. Адже інформаційна безпека та протидія дезінформації є критично важливими аспектами комунікаційної політики в умовах війни. Ефективна боротьба з фейковими новинами вимагає координації зусиль державних інституцій, міжнародних партнерів та громадянського суспільства.

В умовах війни медіа-простір зазнає значної фрагментації, що ускладнює доступ громадян до достовірної та оперативної інформації. Фрагментація медіа-простору – це розділення аудиторії між різними інформаційними каналами, що призводить до зниження впливу традиційних засобів масової інформації та ускладнює донесення єдиного наративу до широкої аудиторії⁷⁶. В умовах російсько-української війни фрагментація медіа-простору посилюється через активне використання соціальних мереж та месенджерів для поширення інформації. Це створює умови для швидкого розповсюдження як достовірної інформації, так і дезінформації, що ускладнює формування об'єктивної картини подій серед населення⁷⁷. Крім того, доступ до інформації ускладнюється через обмеження, пов'язані з воєнним станом. Зокрема, в Україні під час дії воєнного стану були введені обмеження на доступ до публічної інформації, що, хоча й обґрунтовано з точки зору національної

⁷⁵ Thomas d'Istria. Ukrainian authorities are worried about online disinformation. *Le Monde.fr*. URL: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/04/18/ukrainian-authorities-are-worried-about-online-disinformation_6668838_4.html (date of access: 07.04.2025).

⁷⁶ Audience Fragmentation and Journalism in the U.S. Context. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. URL: <https://oxfordre.com/communication/display/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-782> (date of access: 10.04.2025).

⁷⁷ Morrison M., Cooper A. In war zones, social media disinformation is costing lives. *WIRED*. URL: <https://www.wired.com/story/disinformation-war-zones/> (date of access: 10.04.2025).

безпеки, все ж впливає на прозорість та відкритість інформаційного простору. У питанні подолання проблем, пов'язаних з фрагментацією медіа-простору та обмеженим доступом до інформації, важливо впроваджувати стратегії, спрямовані на підвищення медіаграмотності населення, розвиток незалежних медіа та забезпечення прозорості в роботі державних органів⁷⁸.

Ще одним викликом для успішної реалізації комунікаційної політики є те, що в умовах війни поведінка споживачів інформації зазнає суттєвих трансформацій. Це впливає і на ефективність комунікаційної політики. Зокрема, спостерігається зростання споживання новин через соціальні мережі та месенджери, що змінює традиційні канали отримання інформації⁷⁹. Психологічний вплив війни також змінює сприйняття інформації. Постійне перебування в інформаційному просторі, насиченому новинами про війну, призводить до підвищеного рівня тривожності, депресії та інших психічних розладів. Це, в свою чергу, впливає на здатність критично оцінювати отриману інформацію⁸⁰. Більше того, поширення дезінформації через соціальні мережі ускладнює сприйняття достовірної інформації. Фейкові новини та маніпулятивні повідомлення можуть викликати недовіру до офіційних джерел та посилювати інформаційний хаос. Отже, зміна поведінки споживачів інформації в умовах війни створює нові виклики для реалізації ефективної комунікаційної політики. Необхідно враховувати психологічні аспекти

⁷⁸ Право на доступ до публічної інформації під час дії воєнного стану – Право в умовах війни. *ПРАВО В УМОВАХ ВІЙНИ*. URL: <https://law-in-war.org/pravo-na-dostup-do-publichnoyi-informacziyi-pid-chas-diyi-voyennogo-stanu/> (дата звернення: 10.04.2025).

⁷⁹ How Does the Media Impact Public Perception about War?. *American University*. URL: <https://www.american.edu/sis/news/20231121-how-does-the-media-impact-public-perception-about-war.cfm> (date of access: 10.04.2025).

⁸⁰ Mental health consequences of war: a brief review of research findings - PMC. *PMC Home*. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1472271/> (date of access: 11.04.2025).

сприйняття інформації та адаптувати комунікаційні стратегії до нових умов інформаційного середовища⁸¹.

Варто звернути увагу і на проблеми реалізації комунікаційної політики в умовах війни. Однією з таких є недостатня координація між державними органами. В Україні можна відстежити недостатню узгодженість дій між різними інституціями/відомствами, що ускладнює формування єдиного інформаційного простору та не дозволяє оперативно реагувати на виклики⁸². Однією з причин такої ситуації є збереження радянської спадщини в організаційній структурі державних інституцій, що призводить до дублювання функцій та відсутності чітких механізмів взаємодії. Наприклад, спроби реформування командної структури Збройних Сил України зіткнулися з опором та бюрократичними перепонами, що затримувало впровадження нових підходів до управління та комунікації⁸³. Для подолання такої проблеми потрібен єдиний координаційний орган, відповідальний за стратегічні комунікації, який би забезпечував узгодженість дій між усіма зацікавленими сторонами та сприяв формуванню єдиного інформаційного простору. Також не менш важливо впроваджувати сучасні технології управління інформаційними потоками та забезпечувати належну підготовку персоналу, відповідального за комунікацію. Ще однією серйозною проблемою є обмежені ресурси та інфраструктура. Наприклад, руйнування телекомунікаційної інфраструктури

⁸¹ How harmful information on social media impacts people affected by armed conflict: A typology of harms. *International Review of the Red Cross*. URL: <https://international-review.icrc.org/articles/how-harmful-information-on-social-media-impacts-people-affected-by-armed-conflict-926> (date of access: 11.04.2025).

⁸² Klingová K. War on Words: How to Communicate Ukraine?. *GLOBSEC*. URL: <https://www.globsec.org/what-we-do/publications/war-words-how-communicate-ukraine> (date of access: 11.04.2025).

⁸³ Zaluzhnyi V. The art of command and control on the battlefields of Ukraine. *The Times & The Sunday Times*. URL: <https://www.thetimes.com/world/russia-ukraine-war/article/the-art-of-command-and-control-on-the-battlefields-of-ukraine-lml8m5qgx?region=global> (date of access: 11.04.2025).

внаслідок воєнних дій. Російські атаки по енергетичних об'єктах та мережах зв'язку призвели до значних перебоїв у наданні інформаційних послуг, що лише ускладнило оперативне інформування населення. У відповідь на такі виклики Україна активно впроваджує альтернативні рішення для забезпечення зв'язку. Зокрема, використання супутникового інтернету Starlink стало критично важливим для підтримки комунікацій як у військовій, так і в цивільній сферах. Проте, варто пам'ятати, що залежність від приватних компаній та зовнішніх постачальників послуг теж створює додаткові ризики для стабільності інформаційного середовища⁸⁴. Також слід пам'ятати про проблеми з міжнародною комунікацією, адже у період російсько-української війни міжнародна комунікація стала ключовим інструментом для мобілізації підтримки, донесення правди про події в Україні та протидії російській дезінформації. Однак, реалізація ефективної міжнародної комунікаційної політики стикається з низкою викликів, які ускладнюють досягнення поставлених цілей. Одним із основних викликів є мовний бар'єр та культурні відмінності, які ускладнюють донесення української позиції до іноземної аудиторії. Багато українських повідомлень не адаптовані до специфіки сприйняття в інших країнах і це знижує їх ефективність⁸⁵. Ще одним викликом є конкуренція з боку російської пропаганди, яка активно використовує різні канали для поширення дезінформації на міжнародному рівні. Російські наративи часто знаходять відгук у певних колах за кордоном, що ускладнює формування позитивного іміджу України та донесення правди про події війни. Для вирішення усіх вищеперерахованих проблем необхідно розробити

⁸⁴ Shires D. J., Wilkinson I. The internet under attack.

URL: <https://www.chathamhouse.org/2024/08/internet-under-attack/04-internet-resilience-ukraine> (date of access: 13.04.2025).

⁸⁵ How language affects access to services and information - Forced Migration Review. *Forced Migration Review*. URL: <https://www.fmreview.org/ukraine/fricke-gusak-kryshtal/> (date of access: 13.04.2025).

комплексну міжнародну комунікаційну стратегію, яка враховуватиме мовні та культурні особливості цільових аудиторій, забезпечить координацію між усіма зацікавленими сторонами та ефективно протидіятиме дезінформації⁸⁶.

Отже, під час гібридної війни, де інформаційний фронт є не менш важливим за військовий, ефективна комунікаційна політика стає критичною у питанні забезпечення національної безпеки та стійкості. Як ми визначили, ЄС стикається із багатьма викликами: фрагментація медіа-простору, активна робота пропаганди рф, психологічний вплив війни, недостатня координація між державними інституціями, обмежені ресурси та виклики в середовищі міжнародних комунікацій. Для подолання цих викликів потрібно розробити та впровадити єдину стратегічну комунікаційну політику, що враховує специфіку сучасних інформаційних викликів, забезпечити координацію між державними органами та громадянським суспільством у сфері комунікацій, постійно інвестувати в розвиток альтернативних каналів зв'язку, підвищувати медіаграмотність населення та адаптувати комунікаційні стратегії до змін у поведінці споживачів інформації і, безпосередньо, активізувати міжнародну комунікацію, однак, враховуючи мовні та культурні особливості цільових аудиторій. Адже ефективна реалізація комунікаційної політики в умовах війни вимагає комплексного підходу.

3.3. Перспективи щодо вдосконалення комунікаційної політики ЄС у умовах подальшої підтримки України.

Отже, з початку повномасштабного вторгнення рф в Україну Європейський Союз активізував свою комунікаційну політику, спрямувавши її у напрямку підтримки України. Ця політика включає в себе стратегічні

⁸⁶ Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation. *Gnomon Wise - Research Institute*. URL: <https://www.gnomonwise.org/en/publications/analytics/147> (date of access: 13.04.2025).

комунікації, протидію дезінформації та інформування громадськості про заходи ЄС щодо України. Проте, попри зусилля ЄС, як ми зазначали у попередніх підрозділах, існують значні виклики у реалізації ефективної комунікаційної політики щодо України: інформаційна війна та поширення російської пропаганди, обмеження у координації між інституціями, недостатня адаптація повідомлень до специфіки аудиторіх. Отже, Для подолання цих викликів необхідно вдосконалити координацію між інституціями ЄС, адаптувати комунікаційні стратегії до специфіки цільових аудиторій та посилити протидію дезінформації через співпрацю з українськими партнерами⁸⁷.

Задля розвитку комунікаційної політики ЄС в умовах подальшої підтримки України варто, перш за все, визначити можливі перспективи вдосконалення. Першою з них хочеться виокремити посилення стратегічних комунікацій та протидію дезінформації. Адже саме ці заходи спрямовані на зміцнення інформаційної стійкості України та забезпечення поширення достовірної інформації про події, що пов'язані з війною. Одним із основних інструментів ЄС у цій сфері є East StratCom Task Force, створена у 2015 році в рамках Європейської служби зовнішніх справ (EEAS). Ця група займається виявленням, аналізом та спростуванням дезінформації, зокрема з боку росії, а також розробкою комунікаційних продуктів для країн Східного партнерства, включаючи Україну. Її флагманським проєктом є EUvsDisinfo, який містить базу даних дезінформаційних наративів та аналітичні матеріали⁸⁸. Проте,

⁸⁷ EEAS Strategic Communication Task Forces. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-strategic-communication-task-forces_en (date of access: 14.04.2025)., EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

⁸⁸ Questions and Answers about the East StratCom Task Force. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en (date of access: 13.03.2025).

попри зусилля ЄС, існують значні виклики у реалізації ефективної комунікаційної політики щодо України. Зокрема, росія активно використовує дезінформаційні кампанії для підризу довіри до ЄС та України. Це включає поширення фейкових новин, маніпулятивних наративів та використання соціальних мереж для впливу на громадську думку⁸⁹. Для ефективної протидії цим загрозам необхідно посилити співпрацю між ЄС та Україною у сфері стратегічних комунікацій. Це включає обмін досвідом, спільну розробку комунікаційних стратегій та координацію дій у сфері інформаційної безпеки. Зокрема, важливо підтримувати українські ініціативи, спрямовані на підвищення медіаграмотності населення та зміцнення незалежних медіа⁹⁰. До того ж, слід розглянути можливість розширення повноважень та ресурсів East StratCom Task Force для забезпечення більш ефективної протидії дезінформації. Це може включати збільшення фінансування, розширення штату та впровадження нових технологічних рішень для моніторингу та аналізу інформаційного простору⁹¹. Відтак, посилення стратегічних комунікацій та протидія дезінформації є ключовими напрямками вдосконалення комунікаційної політики ЄС в умовах подальшої підтримки України. Ці заходи сприятимуть зміцненню інформаційної стійкості України.

Не менш важливим аспектом є подальша адаптація повідомлень до цільових аудиторій, адже ефективність комунікаційної політики

⁸⁹ EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

⁹⁰ Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation. *Gnomon Wise - Research Institute*. URL: <https://www.gnomonwise.org/en/publications/analytics/147> (date of access: 13.04.2025).

⁹¹ EEAS Strategic Communication Task Forces. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-strategic-communication-task-forces_en (date of access: 14.04.2025)., EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).

Європейського Союзу щодо України залежить і від врахування культурних, мовних та регіональних особливостей українського суспільства. Вона дозволить підвищити рівень довіри, забезпечить краще розуміння та сприятиме активнішому залученню громадян до процесів європейської інтеграції. Одним із прикладів такої адаптації є всеукраїнська комунікаційна кампанія «Разом навчаємося та зростаємо», спрямована на інформування широкої аудиторії українців про підтримку ЄС у сфері освіти та молодіжної політики під час війни. Кампанія охоплює всі регіони України та передбачає проведення інформаційних заходів, експертних дискусій, зустрічей з представниками програм ЄС та медіа-турів. Особлива увага приділяється регіональним медіа, які мають тісний контакт з місцевими громадами, що дозволяє ефективніше доносити інформацію до населення⁹². Крім того, ЄС реалізує проекти, спрямовані на підтримку стратегічних комунікацій в Україні, зокрема через проведення регіональних або субрегіональних комунікаційних кампаній, надання консультацій та допомоги у кризових комунікаціях, а також організацію тренінгів для працівників державного управління. Ці заходи сприяють підвищенню професійного рівня комунікаційних фахівців та забезпечують кращу координацію між різними рівнями влади⁹³. Важливим аспектом адаптації повідомлень є врахування мовної політики України. Згідно з українським законодавством, українська мова є державною, проте також визнається право на використання мов національних меншин, які є офіційними мовами ЄС. Це створює можливості для комунікації з різними етнічними групами в Україні, зокрема угорською, румунською та польською мовами.

⁹² Разом навчаємося і зростаємо. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/whats-happening-ua/campaigns-ua/together-we-learn-and-grow-ua/together-we-learn-grow.html> (дата звернення: 14.04.2025).

⁹³ Ukraine–Support to Strategic Communications · DAI: International Development. *DAI · Shaping a more livable world*. URL: <https://www.dai.com/our-work/projects/ukraine-support-to-strategic-communications> (date of access: 21.03.2025).

Ще один аспект, на якому варто зупинитись – активне використання цифрових платформ та соціальних мереж, адже у сучасному інформаційному середовищі вони відіграють ключову роль у формуванні громадської думки та поширенні інформації. Європейський Союз активно використовує ці канали для комунікації з українською аудиторією, особливо в умовах підтримки України під час російсько-української війни. Одним із прикладів такої діяльності є всеукраїнська комунікаційна кампанія «Разом діємо. Разом ми — Європа», спрямована на висвітлення підтримки ЄС громадянського суспільства та незалежних медіа в Україні. Кампанія включала проведення заходів, таких як #TogetherWeActFest, що відбувся в Києві та Черкасах, та активно висвітлювалася в соціальних мережах, зокрема на платформах Facebook та Instagram⁹⁴. Крім того, ЄС підтримує розвиток цифрових навичок та медіаграмотності серед українського населення. Зокрема, через програми, спрямовані на підвищення обізнаності про дезінформацію та розвиток критичного мислення, що реалізуються за підтримки ЄС у співпраці з українськими партнерами. Використання соціальних мереж також дозволяє ЄС оперативно реагувати на інформаційні виклики та поширювати достовірну інформацію серед широкої аудиторії. Зокрема, офіційні сторінки ЄС в Україні в соціальних мережах регулярно публікують оновлення про підтримку України, заходи та ініціативи, спрямовані на зміцнення співпраці між ЄС та Україною. Отже, варто просувати офіційні сторінки інституцій задля збільшення охоплення та підвищення довіри читачів, а також розробити стратегію боротьби з російськими ботами, що підривають довіру пропагандистськими коментарями.

Отже, у період російсько-української війни Європейський Союз повинен визнати необхідність посилення стратегічних комунікацій та протидії

⁹⁴ Представництво ЄС в Україні. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/what-we-do-ua/eu-delegation-to-ukraine-ua> (дата звернення: 14.04.2025).

дезінформації як ключових елементів підтримки України. Одним із основних інструментів ЄС у цій сфері є East StratCom Task Force, створена у 2015 році в рамках Європейської служби зовнішніх справ (EEAS). Ця група займається виявленням, аналізом та спростуванням дезінформації, зокрема з боку росії, а також розробкою комунікаційних продуктів для країн Східного партнерства, включаючи Україну. Її флагманським проектом є EUvsDisinfo, який містить базу даних дезінформаційних наративів та аналітичні матеріали⁹⁵. Проте, як згадувалось раніше, попри зусилля ЄС, існують значні виклики у реалізації ефективної комунікаційної політики щодо України. Зокрема, росія активно використовує дезінформаційні кампанії для підриву довіри до ЄС та України. Це включає поширення фейкових новин, маніпулятивних наративів та використання соціальних мереж для впливу на громадську думку. Для ефективної протидії цим загрозам необхідно посилити співпрацю між ЄС та Україною у сфері стратегічних комунікацій. Це включає обмін досвідом, спільну розробку комунікаційних стратегій та координацію дій у сфері інформаційної безпеки. Зокрема, важливо підтримувати українські ініціативи, спрямовані на підвищення медіаграмотності населення та зміцнення незалежних медіа⁹⁶. Крім того, слід розглянути можливість розширення повноважень та ресурсів East StratCom Task Force для забезпечення більш ефективної протидії дезінформації. Це може включати збільшення фінансування, розширення штату та впровадження нових технологічних рішень для моніторингу та аналізу інформаційного простору⁹⁷. Адже посилення стратегічних комунікацій та протидія дезінформації є ключовими

⁹⁵ Questions and Answers about the East StratCom Task Force. *EEAS*.

URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en (date of access: 13.03.2025).

⁹⁶ Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation. *Gnomon Wise - Research Institute*. URL: <https://www.gnomonwise.org/en/publications/analytics/147> (date of access: 13.04.2025).

⁹⁷ EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvsdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).

напрямами вдосконалення комунікаційної політики ЄС в умовах подальшої підтримки України. Також аналізуючи виклики та проблеми у реалізації комунікаційної політики ЄС в умовах підтримки України, можна дійти висновку, що задля ефективності реалізації варто додатково розробити та впровадити кампанії, спрямовані на специфічні регіони України, з урахуванням їхніх культурних та мовних особливостей, створити інтерактивні онлайн-платформи для обговорення європейських ініціатив, що дозволить громадянам висловлювати свою думку та отримувати відповіді на запитання, забезпечити стабільне фінансування та організаційну підтримку громадських організацій та незалежних медіа, які сприяють поширенню достовірної інформації про ЄС та розробити механізми для регулярного моніторингу та оцінки ефективності комунікаційних заходів ЄС в Україні, з метою їх подальшого вдосконалення.

ВИСНОВКИ

Отже, здійснено комплексний аналіз теоретико-методологічних основ дослідження комунікаційної політики Європейського Союзу, що дозволило сформулювати наукове підґрунтя для подальшого вивчення її ефективності в умовах російсько-української війни. Встановлено, що комунікаційна політика ЄС виступає важливою складовою як зовнішньої, так і безпекової стратегії Союзу, особливо в контексті зростання гібридних загроз. Стратегічні комунікації, зокрема діяльність East StratCom Task Force, стали дієвим інструментом боротьби з дезінформацією, просування європейських наративів та формування позитивного іміджу ЄС у країнах Східного партнерства, включаючи Україну. Аналіз наукових джерел і документальної бази засвідчив активне функціонування інституцій ЄС у сфері комунікаційної політики, однак водночас виявив брак цілісних досліджень, спрямованих на оцінку саме ефективності впроваджених стратегій. Це зумовлює необхідність подальших наукових розвідок, орієнтованих на вивчення впливу європейської комунікаційної політики на формування громадської думки, інформаційну стійкість та міжнародну підтримку України. Опрацювання понятійно-категоріального апарату дозволило визначити базові концепти, що забезпечують логічну й термінологічну цілісність дослідження. Чітке визначення понять «комунікаційна політика», «стратегічні комунікації», «інформаційна безпека», «дезінформація» тощо створює міждисциплінарне підґрунтя, поєднуючи підходи політології, міжнародних відносин і теорії комунікації.

Водночас, дослідження комунікаційної політики Європейського Союзу в умовах російсько-української війни дозволило виявити ключові особливості, проблеми, досягнення та перспективи у сфері зовнішніх комунікацій Європейського Союзу у період масштабної геополітичної кризи. На основі

глибокого аналізу теоретико-методологічних підходів, стратегічних документів ЄС, практичної діяльності інституцій Європейського Союзу та проведеного контент-аналізу інформаційної платформи EUvsDisinfo, сформульовано ряд висновків, які дозволяють не лише оцінити стан комунікаційної політики, але й окреслити можливі напрямки її удосконалення у майбутньому.

Комунікаційна політика Європейського Союзу в умовах війни проти України набуває рис стратегічного інструменту зовнішньої та безпекової політики. Вона охоплює широкий спектр напрямків: підтримку єдності всередині ЄС, протидію дезінформації, інформування громадськості про заходи підтримки України, просування європейських цінностей і зміцнення міжнародної легітимності ЄС як геополітичного суб'єкта. Змістовна наповненість офіційної риторики, підтримка незалежних медіа, реалізація цифрових ініціатив, запуск масштабних комунікаційних кампаній – усе це є прикладами активного використання інструментів публічної дипломатії та стратегічних комунікацій у межах глобального інформаційного простору. Водночас Європейський Союз має розвинену інституційну систему реалізації комунікаційної політики. Ключову роль відіграє Європейська служба зовнішніх справ (EEAS), яка координує реалізацію стратегічних комунікацій, зокрема через діяльність East StratCom Task Force та її флагманського проєкту EUvsDisinfo. Робота цих структур заснована на чіткому визначенні цільових аудиторій, формуванні ключових повідомлень, здійсненні моніторингу, аналізу та протидії дезінформації. Важливе значення має тісна взаємодія з українськими державними структурами, громадськими організаціями та ЗМІ у сфері обміну досвідом та розробки спільних проєктів. Зокрема, у 2024–2025 роках ЄС інвестував понад 30 мільйонів євро у проєкти, пов'язані із підтримкою незалежних медіа, розвитком громадянського суспільства, підвищенням рівня цифрової грамотності населення України, що дозволяє

підвищити довіру до офіційних джерел інформації та знизити ефект російської пропаганди. Важливим елементом комунікаційної політики ЄС є формування належної нормативно-правової основи для боротьби з дезінформацією та регулювання діяльності цифрових платформ. Основними законодавчими актами, що розширюють можливості ЄС у сфері інформаційної безпеки, стали Digital Services Act та оновлений Кодекс практики щодо дезінформації. Їхнє запровадження дозволило створити правове підґрунтя для моніторингу контенту, обмеження діяльності шкідливих онлайн-платформ, підвищення прозорості алгоритмів і реклами, а також забезпечити можливість оперативного реагування на інформаційні кризи. В межах цих інструментів Європейська Комісія отримала повноваження тимчасово обмежувати доступ до деструктивного контенту, особливо під час кризових періодів.

ЄС використовує стратегічні комунікації як системний підхід до підтримки власної зовнішньої політики та формування позитивного іміджу в умовах міжнародної напруги. У цьому контексті було реалізовано низку проєктів, включно з кампаніями #EU4Ukraine, "Разом навчаємося і зростаємо" та "Разом діємо. Разом ми — Європа", які мають на меті формування сталої підтримки України серед громадськості ЄС та в межах міжнародного співтовариства. Системна присутність у соціальних мережах, багатомовність контенту, організація дискусій та онлайн-заходів демонструє відкритість ЄС до діалогу і реагування на суспільні очікування.

Використання комбінації кількісних та якісних методів аналізу, зокрема проведеного контент-аналіз сторінки EUvsDisinfo у Facebook, дозволило отримати дані, що попри зменшення кількості публікацій у 2025 році, рівень залучення аудиторії значно зріс: коментарі зросли вчетверо, а активність читачів вказує на розвиток критичного мислення, медіаграмотності та здатності до самоорганізації в інформаційному просторі. Це свідчить про трансформацію спільноти з пасивного споживача контенту у проактивного

учасника комунікаційного процесу. Особливу роль відіграє активне залучення аудиторії до прямої протидії пропагандистським повідомленням, які чинять опір проросійській дезінформації, модерують обговорення та розповсюджують достовірну інформацію. Таким чином, комунікаційна політика ЄС є не лише інструментом інформування, а й засобом формування цифрової стійкості громадянського суспільства.

Водночас, у ході дослідження було ідентифіковано низку проблем і викликів, до яких слід віднести недостатню координацію між інституціями ЄС та з українськими партнерами, фрагментацію інформаційного простору і нерівномірне охоплення регіонів України, складність адаптації комунікацій до мовних та культурних особливостей цільової аудиторії, ризики, пов'язані з залежністю від інфраструктури приватних компаній, складність ведення ефективної міжнародної комунікації в умовах конкуренції з боку російської пропаганди. Ці виклики вимагають подальшого інституційного укріплення комунікаційної спроможності ЄС, розширення аналітичних центрів, удосконалення механізмів оцінки ефективності та впровадження інноваційних підходів до комунікаційної безпеки. Для забезпечення сталої підтримки України та підвищення ефективності комунікаційної політики ЄС у майбутньому можна впровадити низку напрямів удосконалення. Наприклад, розширення повноважень East StratCom Task Force та збільшення її фінансування, впровадження ШІ-рішень для ідентифікації дезінформації в реальному часі, розробка регіональних комунікаційних стратегій з урахуванням локальної специфіки України, посилення співпраці з українськими та міжнародними громадськими організаціями, розширення ініціатив з цифрової освіти та медіаграмотності чи підвищення інтерактивності офіційних каналів ЄС у соцмережах та посилення протидії бот-мережам.

Отже, комунікаційна політика Європейського Союзу в умовах російсько-української війни є потужним засобом впливу на міжнародну громадську

думку, механізмом об'єднання суспільства навколо демократичних цінностей та інструментом політичної підтримки держав-партнерів. Незважаючи на наявні виклики, ЄС зумів адаптувати свої інструменти комунікації до нових умов та продемонструвати ефективність у протидії дезінформації. Подальший розвиток стратегічних комунікацій дозволить не лише підтримати Україну в її боротьбі за незалежність, але й посилити сам Європейський Союз як суб'єкт глобальної інформаційної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Бірта Г., Бургу Ю. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. Київ : «Центр учб. літ.», 2014. 142 с.
2. Ефективні комунікації для Верховної Ради України. *Програма розвитку ООН в Україні*. 2020. URL:
https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/ua/Effective_communications_for_VRU_ua.pdf.
3. Жук В., Пенкін Ю. Інформаційна безпека. *Фармацевтична енциклопедія*. URL:
<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/8023/informacijna-bezpeka> (дата звернення: 12.03.2025).
4. Капелюшний В. П. Дезінформація. *Енциклопедія Сучасної України, Том 7*. URL: <https://esu.com.ua/article-21273> (дата звернення: 12.03.2025).
5. Карпчук Н. Засади комунікаційної політики: досвід країн-членів Європейського Союзу : монографія. Луцьк : "Вежа-Друк", 2015. 439 с.
6. Карпчук Н. Комунікаційна політика Європейського Союзу в цифрову добу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. № 2. С. 45–49. URL:
<https://core.ac.uk/download/pdf/153579593.pdf>.
7. Макаренко Є., Кучмій О. Публічна дипломатія. *Українська дипломатична енциклопедія* / ред. Л. Губерський. Київ, 2004. Т. 2. С. 384.
8. Право на доступ до публічної інформації під час дії воєнного стану – Право в умовах війни. *ПРАВО В УМОВАХ ВІЙНИ*. URL: <https://law-in-war.org/pravo-na-dostup-do-publichnoyi-informacziyi-pid-chas-diyi-voyennogo-stanu/> (дата звернення: 10.04.2025).

9. Представництво ЄС в Україні. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/what-we-do-ua/eu-delegation-to-ukraine-ua> (дата звернення: 14.04.2025).
10. Разом навчаємося і зростаємо. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/whats-happening-ua/campaigns-ua/together-we-learn-and-grow-ua/together-we-learn-grow.html> (дата звернення: 14.04.2025).
11. Стратегічні комунікації ЄС: протидія деструктивним впливам: кол.моногр./ за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Н. Карпчук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2023. – 308 с.
12. Стратегічні комунікації – EUAM Ukraine. *EUAM Ukraine | EUAM Ukraine*. URL: <https://www.euam-ukraine.eu/ua/tag/strategichni-komunikatsiyi/> (дата звернення: 21.03.2025).
13. Теорія медіа та суспільства. Київ : Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2022. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/45235/1/N_Zrazhevskaya_Posibnik_TMS_pravki_2_watermark_2022_FJ.pdf (дата звернення: 03.04.2025).
14. Центр стратегічних комунікацій. Протидія дезінформації та гібридним операціям Росії. *Центр стратегічних комунікацій*. URL: <https://spravdi.gov.ua/> (дата звернення: 20.02.2025).
15. A Global Strategy for the European Union's Foreign and Security Policy. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en (date of access: 21.02.2025).
16. Audience Fragmentation and Journalism in the U.S. Context. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. URL: <https://oxfordre.com/communication/display/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-782> (date of access: 10.04.2025).
17. Banks R. A Resource Guide to Public Diplomacy Evaluation. Los Angeles : Figueroa Press, 2011. 151 p.

18. Communication. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/about/departments-and-executive-agencies/communication_en (date of access: 10.04.2025).
19. Communication policy | Fact Sheets on the European Union | European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/144/communication-policy> (date of access: 10.04.2025).
20. Dąbrowski M., Spaans M., Fernandez-Maldonado A. Cohesion Policy and the citizens' perceptions of the EU: the role of communication and implementation. *European Planning Studies*. URL: <https://doi.org/10.1080/09654313.2020.1805413>.
21. Danchenkova O. Ukraine's Hard-Won Approach to Strategic Communications and Counter-Disinformation: Lessons for Europe and Beyond | TechPolicy.Press. *Tech Policy Press*. URL: <https://www.techpolicy.press/ukraines-hardwon-approach-to-strategic-communications-and-counterdisinformation-lessons-for-europe-and-beyond/> (date of access: 21.03.2025).
22. DG for Communication | The Secretary-General | European Parliament. European Parliament. URL: <https://the-secretary-general.europarl.europa.eu/en/directorates-general/comm> (date of access: 01.05.2025)
23. Digital Services Act study: Risk management framework for online disinformation campaigns. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-services-act-study-risk-management-framework-online-disinformation-campaigns> (date of access: 13.03.2025).
24. Disinformation. *American Security Project*. URL: <https://www.americansecurityproject.org/public-diplomacy-and-strategic-communication/disinformation/> (date of access: 07.04.2025).
25. EEAS. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/taxonomy/term/400164_en (date of access: 05.04.2025).

26. EEAS Privacy Statement - EEAS Social media presence. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-privacy-statement-eeas-social-media-presence_en (date of access: 23.02.2025).
27. EEAS Strategic Communication Task Forces. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eeas-strategic-communication-task-forces_en (date of access: 14.04.2025).
28. EU Boosts Support for Independent Media in Ukraine with an Additional €10 Million. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu-boosts-support-independent-media-ukraine-additional-€10-million_en?s=232 (date of access: 17.03.2025).
29. EU Code of Practice on Disinformation | European Commission. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy/strengthened-eu-code-practice-disinformation_en (date of access: 15.03.2025).
30. EU response to Russia's war of aggression against Ukraine. *Council of the European Union*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/eu-response-russia-military-aggression-against-ukraine-archive/> (date of access: 12.04.2025).
31. *European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/uk/ip_22_1490/ (дата звернення: 23.04.2025).
32. European Council. Russia's war against Ukraine. *Council of the European Union*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/topics/russia-s-war-against-ukraine/> (date of access: 12.04.2025).
33. Eurobarometer. European Union. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home> (date of access: 28.02.2025).
34. European Parliament. *European Parliament*. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en> (date of access: 10.04.2025).

35. EU support to information resilience in Ukraine. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-support-information-resilience-ukraine_en (date of access: 17.03.2025).
36. EUvsDisinfo. *EUvsDisinfo*. URL: <https://euvdisinfo.eu/> (date of access: 23.04.2025).
37. EU vs Disinformation. Facebook. URL: <https://www.facebook.com/EUvsDisinfo/> (дата звернення: 05.04.2025).
38. Global Thematic Evaluation of EU Public and Cultural Diplomacy – VJW International – VJW Consulting Ltd. *VJW International – VJW Consulting Ltd – Consulting, Foreign Policy and International Development*. URL: <https://www.vjwinternational.com/public-and-cultural-diplomacy/> (date of access: 24.02.2025).
39. How Does the Media Impact Public Perception about War?. *American University*. URL: <https://www.american.edu/sis/news/20231121-how-does-the-media-impact-public-perception-about-war.cfm> (date of access: 10.04.2025).
40. How harmful information on social media impacts people affected by armed conflict: A typology of harms. *International Review of the Red Cross*. URL: <https://international-review.icrc.org/articles/how-harmful-information-on-social-media-impacts-people-affected-by-armed-conflict-926> (date of access: 11.04.2025).
41. How language affects access to services and information - Forced Migration Review. *Forced Migration Review*. URL: <https://www.fmreview.org/ukraine/fricke-gusak-kryshtal/> (date of access: 13.04.2025).
42. Inforegio - Communication monitoring and evaluation: Tips & tools. *Language selection | European Commission*. URL: https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/guidelines/2019/communication-monitoring-and-evaluation-tips-tools_en (date of access: 05.04.2025).

43. Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en (date of access: 12.04.2025).
44. Information Integrity and Countering Foreign Information Manipulation & Interference (FIMI). *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/information-integrity-and-countering-foreign-information-manipulation-interference-fimi_en (date of access: 23.04.2025).
45. Iosifidis P. Media and communications policy in the european union. *Global media and communication policy*. 2011. URL: https://www.researchgate.net/publication/304684784_Media_and_Communications_Policy_in_the_European_Union (date of access: 11.04.2025).
46. Klingová K. War on Words: How to Communicate Ukraine?. *GLOBSEC*. URL: <https://www.globsec.org/what-we-do/publications/war-words-how-communicate-ukraine> (date of access: 11.04.2025).
47. McQuail D. *McQuail's Mass Communication Theory*. Sage Publications, 2010.
48. Mental health consequences of war: a brief review of research findings - PMC. *PMC Home*. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1472271/> (date of access: 11.04.2025).
49. Modern perspectives on science and economic progress. Vilnius : International Scientific Unity, 2025. 529 p.
50. Morrison M., Cooper A. In war zones, social media disinformation is costing lives. *WIRED*. URL: <https://www.wired.com/story/disinformation-war-zones/> (date of access: 10.04.2025).
51. Paul C., Matthews M. The Russian "Firehose of Falsehood" Propaganda Model. *RAND*. URL: <https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE198.html> (date of access: 07.04.2025).

52. Public Diplomacy. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/public-diplomacy_en (date of access: 20.02.2025).
53. Questions and Answers about the East StratCom Task Force. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/questions-and-answers-about-east-stratcom-task-force_en (date of access: 13.03.2025).
54. Research in Science, Technology and Economics. : Collection of Scientific Paper. 21st ed. Luxembourg : International Scientific Unity, 2025. 566 p. URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2025/05/Luxembourg_Luxembourg_28.05.25.pdf.
55. Resources on evaluation of communication. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/publications/resources-evaluation-communication_en (date of access: 05.04.2025).
56. Sevin E., Ayhan K. Evaluation in Public Diplomacy. 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/359414171_Evaluation_in_Public_Diplomacy (date of access: 24.02.2025).
57. Shires D. J., Wilkinson I. The internet under attack. URL: <https://www.chathamhouse.org/2024/08/internet-under-attack/04-internet-resilience-ukraine> (date of access: 13.04.2025).
58. Social media accounts. *EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/social-media-accounts_en (date of access: 22.02.2025).
59. The 2022 Code of Practice on Disinformation. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation> (date of access: 15.03.2025).
60. The CoD and Ukraine Communications Group Form Strategic Partnership to Combat Kremlin's Disinformation Campaigns – CoD. *CoD – Community of Democracies*. URL: <https://community-democracies.org/the-cod-and-ukraine-communication-group-form-strategic-partnership-to-combat-kremlins-disinformation-campaigns/> (date of access: 21.03.2025).

61. The Digital Europe Programme. *Shaping Europe's digital future*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme> (date of access: 21.03.2025).
62. The Diplomatic Service of the European Union | EEAS. *The Diplomatic Service of the European Union | EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/_en (date of access: 22.03.2025).
63. The EU response to pro-Kremlin disinformation - Friends of Europe. *Friends of Europe*. URL: <https://www.friendsofeurope.org/insights/the-eu-response-to-pro-kremlin-disinformation/> (date of access: 10.04.2025).
64. The European Union has launched a new communication campaign titled 'Together We Learn & Grow' showcasing EU support for education and youth in Ukraine in times of war. *EU for Ukraine*. URL: <https://eu4ukraine.eu/en/whats-happening-en/news-en/eu-has-launched-a-new-communication-campaign.html> (date of access: 12.03.2025).
65. The EU's Digital Services Act. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/digital-services-act_en (date of access: 23.04.2025).
66. Thomas d'Istria. Ukrainian authorities are worried about online disinformation. *Le Monde.fr*. URL: https://www.lemonde.fr/en/international/article/2024/04/18/ukrainian-authorities-are-worried-about-online-disinformation_6668838_4.html (date of access: 07.04.2025).
67. TOOLKIT for the evaluation of the communication activities. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/system/files/2019-10/communication-evaluation-toolkit_en.pdf (date of access: 03.04.2025).
68. Ukraine's Strategic Communication Against Russian Disinformation. *Gnomon Wise - Research Institute*. URL:

<https://www.gnomonwise.org/en/publications/analytics/147> (date of access: 13.04.2025).

69. Ukraine–Support to Strategic Communications · DAI: International Development. *DAI · Shaping a more livable world*. URL: <https://www.dai.com/our-work/projects/ukraine-support-to-strategic-communications> (date of access: 21.03.2025).

70. What is strategic communication? / K. Hallahan et al. *Journal of Public Relations Research*. 2007. No. 18. P. 3–35.

71. Zaluzhnyi V. The art of command and control on the battlefields of Ukraine. *The Times & The Sunday Times*. URL: <https://www.thetimes.com/world/russia-ukraine-war/article/the-art-of-command-and-control-on-the-battlefields-of-ukraine-lm18m5qgx?region=global> (date of access: 11.04.2025).

ДОДАТКИ

Додаток 1

Моніторингова таблиця публікацій сторінки EuvsDizinformatiоn у Facebook

№	Дата	Зміст	Охоплення	Посилання
2025 рік				
1.	24 лютого	Putin starting the war: What He Said and What It Really Means - EUvsDisinfo	Реакції: 80 Поширення: 8 Коментарі: 13	https://www.facebook.com/share/p/16JoTcfvZC/
2.	24 лютого	Russian so-called ‘peace proposals’ are empty PR stunts - EUvsDisinfo	Реакції: 190 Поширення: 14 Коментарі: 32	https://www.facebook.com/share/p/1Ax1NmQiBS/
3.	26 лютого	Split the EU: a constant priority of the Kremlin	Реакції: 1090 Поширення: 106 Коментарі: 477	https://www.facebook.com/share/p/1EiWDQ1BqV/
4.	27 лютого	The problem of timekeeping - EUvsDisinfo	Реакції: 55 Поширення: 6 Коментарі: 40	https://www.facebook.com/share/p/19yHhRSGRS/
5.	28 лютого	The Kremlin's playbook for undermining post-war Ukraine - EUvsDisinfo	Реакції: 201 Поширення: 16 Коментарі: 42	https://www.facebook.com/share/p/1AdUCd5RtP/
6.	28 лютого	Lately, Moscow has been keen to signal apparent appetite for #peace.	Реакції: 189 Поширення: 35 Коментарі: 50	https://www.facebook.com/share/p/1AUi7NHsgH/
7.	1 березня	Why is the Kremlin so hung up on smearing Zelenskyy? - EUvsDisinfo	Реакції: 231 Поширення: 23 Коментарі: 22	https://www.facebook.com/share/p/15FYSRJ6c4/

8.	2 березня	Busy week for the Kremlin's mouthpieces slandering Ukraine, but that wasn't all	Реакції: 144 Поширення: 14 Коментарі: 51	https://www.facebook.com/share/p/1554QsqHPp/
9.	3 березня	China on peace in Ukraine: What to expect based on the track record of Beijing's narratives - EUvsDisinfo	Реакції: 517 Поширення: 64 Коментарі: 235	https://www.facebook.com/share/p/1QgKhuWCUm/
10.	3 березня	Take a deep-dive into our last week's content with this AI-narrated recap covering all our key findings - February 24 - March 2, 2025	Реакції: 216 Поширення: 30 Коментарі: 32	https://www.facebook.com/share/v/1BfQBaBruY/
11.	6 березня	The Kremlin disinfo machine is in high gear, twisting US-Ukraine tensions into 'proof' of Western collapse	Реакції: 183 Поширення: 30 Коментарі: 45	https://www.facebook.com/share/p/16fNJfVo3E/
12.	7 березня	Reminder: Russia wants war, not peace - EUvsDisinfo	Реакції: 1950 Поширення: 255 Коментарі: 1200	https://www.facebook.com/share/p/16Q6VmZREK/
13.	10 березня	Let's set some more EU smearing attempts straight: - EU advocates for peaceful resolution of conflicts, not 'color revolutions' - Sanctions target instruments of Russian info warfare, not 'alternative views'. - A majority of citizens strongly approve of EU cooperation.	Реакції: 241 Поширення: 17 Коментарі: 65	https://www.facebook.com/share/p/19fr3xhrPo/
14.	11 березня	Lukashenka's latest staged "triumph" secured him 86.8% of the "vote". No surprises here: fake	Реакції: 218 Поширення: 17 Коментарі: 48	https://www.facebook.com/share/p/19raRVNrjV/

		elections, empty polling stations, and brutal repression. Belarus slips further toward a Soviet-Chinese model dictatorship.		
15.	11 березня	Репост: Canada is stepping up efforts to counter #disinformation at home and abroad using a fact-based approach rooted in transparency.	Реакції: 62 Поширення: 5 Коментарі: 40	https://www.facebook.com/share/p/1G9FQhe74Q/
16.	12 березня	Ukraine has unique experience in countering Russia's hostile information influence, which can be valuable for other democratic states - argue Mykola Balaban and Serhii Zhukov from Centre for Strategic Communications.	Реакції: 1337 Поширення: 56 Коментарі: 1000	https://www.facebook.com/share/p/1ErrAFjaH6/
17.	13 березня	New week, same twisted Kremlin antics. Pro-Kremlin #disinformation spins ceasefire talks as 'total capitulation', EU defence as planned aggression, and democracy as conspiracy. #DontBeDeceived – read the latest #DisinfoReview	Реакції: 556 Поширення: 45 Коментарі: 271	https://www.facebook.com/share/p/1AJvbtACRP/
18.	14 березня	Репост: On 18-19 March, 250 FIMI experts will gather in Brussels for the FIMI Conference, working to expose perpetrators' tactics and strengthen efforts against FIMI.	Реакції: 48 Поширення: 4 Коментарі: 17	https://www.facebook.com/share/p/1AnDT6MfuD/
19.	14 березня	When Putin speaks about #peace, listen closely to the real message: installing a puppet regime in Ukraine, dismembering the country,	Реакції: 532 Поширення: 74 Коментарі: 144	https://www.facebook.com/share/p/16Fg11YLvX/

		and ensuring permanent instability. In short – no peace. Decode the Kremlin double-talk and #DontBeDeceived		
20.	15 березня	Moscow's gas blackmail against Moldova failed, exposing the Kremlin's true agenda: sabotage Moldova's EU path, destabilise Chisinau, and keep citizens hostage to uncertainty. Learn how Moscow weaponises energy against Moldova, and #DontBeDeceived	Реакції: 674 Поширення: 57 Коментарі: 242	https://www.facebook.com/share/p/1AijHNZR2D/
21.	16 березня	The old trickster is at it again, we set things right: Russia: war crimes disprove "peaceful DNA" propaganda. EU: protects democratic norms and rule of law. Soros: advocates democracy, not chaos. #DontBeDeceived – read #DisinfoReview	Реакції: 175 Поширення: 18 Коментарі: 59	https://www.facebook.com/share/p/1A98AZoyhc/
22.	20 березня	The Kremlin's manipulation playbook may evolve in targets, but rarely in its essence. From faux peace talks to puppet master fabrications, the 'old deceiver' is hard at work. #DontBeDeceived — read our latest #DisinfoReview	Реакції: 60 Поширення: 8 Коментарі: 20	https://www.facebook.com/share/p/16Fvxg216r/
23.	20 березня	Репост: “If disinformation is a bullet through the heart of democracy, FIMI is the gun, the shooter, and their entire arsenal.” – HR/VP	Реакції: 142 Поширення: 14 Коментарі: 111	https://www.facebook.com/share/p/17j3NGKHPM/

		Kaja Kallas at the FIMI Conference. Over the past two days, 250 FIMI experts met in Brussels to expose perpetrators' tactics and strengthen efforts against FIMI. The conference reaffirmed the need for coordinated action and provided key insights for future policies.		
24.	20 березня	Behind the curtain: a novel analytical approach to FIMI exposure - EUvsDisinfo	Реакції: 299 Поширення: 58 Коментарі: 156	https://www.facebook.com/share/p/1Am1Y5BdeA/
25.	21 березня	Fake accounts impersonating French agency Viginum, spreading fabricated EEAS reports targeting Ukraine.	Реакції: 102 Поширення: 23 Коментарі: 22	https://www.facebook.com/share/v/1Gsrh329aA/
26.	23 березня	Kremlin myths in this week's #DisinfoReview: Afghan migrants "forced" by Germany to fight in Ukraine Zelensky "abandoned" by Western partners NATO "plotting sabotage" against Russian ships and pipelines	Реакції: 66 Поширення: 10 Коментарі: 23	https://www.facebook.com/share/p/18oNGqxnX/
2022 рік				
1.	24 лютого	Pro-Kremlin fabricated make-believe failed to convince anyone but the audience of one. Grotesque Kremlin farce turned into a bloody tragedy.	Реакції: 1428 Поширення: 196 Коментарі: 489	https://www.facebook.com/share/p/16XJjXeXTn/
2.	24 лютого	Slandering Ukraine as "Nazi" in Russian	Реакції: 274 Поширення: 94	https://www.facebook.com

		#disinformation outlets increased by 24% at the time of Russia's unjustified attack on Ukraine. Deplorable attempt to falsely justify unprovoked aggression. Russian state-controlled media has been increasingly proliferating the lie of "Nazi Ukraine" for months now. The ongoing unprovoked aggression was premeditated and planned well in advance	Коментарі: 24	m/share/p/15ZGsj6Cxp/
3.	24 лютого	Putin's deadly Orwellian Newspeak when announcing the invasion of Ukraine. This is what he really means	Реакції: 178 Поширення: 29 Коментарі: 14	https://www.facebook.com/share/p/1XHoZ9uvqZ/
4.	25 лютого	The Kremlin has single-handedly chosen war over peace, launching a full scale invasion of Ukraine and bringing the 8-year-old war that it started to a new tragic low.	Реакції: 312 Поширення: 60 Коментарі: 29	https://www.facebook.com/share/p/193DadVijn/
5.	25 лютого	Over 8 million Ukrainians died in fight against Nazism in WW2. Communist and Nazi propaganda is banned in Ukraine. Ukraine is governed by a democratic government	Реакції: 669 Поширення: 191 Коментарі: 39	https://www.facebook.com/share/p/1AJBcG2KA v/
6.	25 лютого	"Ukraine, you are not alone! You are part of Europe. No amount of tanks or missiles can change that. Ukraine will prevail" HR/VP Josep Borrell message to the people of Ukraine.	Реакції: 225 Поширення: 43 Коментарі: 19	https://www.facebook.com/share/v/1GCJceCnCC/

7.	25 лютого	Putin yesterday, Lavrov today: the lies are the same.	Реакції: 497 Поширення: 183 Коментарі: 15	https://www.facebook.com/share/p/15mLf4h9we/
8.	26 лютого	Crimea is Ukraine	Реакції: 336 Поширення: 27 Коментарі: 36	https://www.facebook.com/share/p/16FLEYbsuP/
9.	26 лютого	"To the people of Russia: many of you share with us the values of democracy, rule of law, decency and fundamental human rights. We know that millions of Russians do not want war. And I sincerely wish your leader would stop this fratricidal war." HR/VP Josep Borrell message to the Russian people	Реакції: 300 Поширення: 91 Коментарі: 29	https://www.facebook.com/share/v/1C55a8HjKu/
10.	27 лютого	OSCE SMM - Special Monitoring Mission to Ukraine reports consistently show the majority of ceasefire violations come from Russia-backed militants.	Реакції: 117 Поширення: 34 Коментарі: 8	https://www.facebook.com/share/p/1Bnsok8GXQ/
11.	27 лютого	Ukraine is a peaceful democracy, which has suffered from Russia's armed aggression since 2014.	Реакції: 489 Поширення: 79 Коментарі: 88	https://www.facebook.com/share/p/16ankRUK4y/
12.	27 лютого	Today, as missiles are sent on Ukraine from Belarusian soil, Belarusian people are asked to cast a vote for the constitution, drafted without their opinions taken into account. There are 1077 political prisoners in Belarus today.	Реакції: 115 Поширення: 25 Коментарі: 11	https://www.facebook.com/share/p/18wA9EfC9T/

13.	28 лютого	Disinformation fuels aggression, pollutes the information environment & causes confusion.	Реакції: 171 Поширення: 53 Коментарі: 5	https://www.facebook.com/share/p/16EvUjU2Ai/
14.	1 березня	To the Belarusian people: many of you took huge personal risks struggling for a free and democratic Belarus. Now you are raising your voice against Russia's war on Ukraine and Lukashenka's decision to support it. Thank you for your bravery. EU stands with you	Реакції: 125 Поширення: 15 Коментарі: 11	https://www.facebook.com/share/v/16YdmJms5N/
15.	1 березня	As Russian missiles fall on Ukrainian cities, the Kremlin keeps denigrating Ukraine. Keywords "Nazi" and "genocide" continue to trend in the Russian state-controlled media.	Реакції: 140 Поширення: 41 Коментарі: 22	https://www.facebook.com/share/p/1W9EAYr3pY/
16.	1 березня	Putin told the world a number of horrid lies to launch a full-scale & unprovoked invasion on Ukraine. Here's a glossary to avoid falling for his Orwellian Newspeak.	Реакції: 131 Поширення: 60 Коментарі: 13	https://www.facebook.com/share/v/12GYKnHJo9i/
17.	2 березня	People all over the planet rally in support of Ukraine against the Russian invasion. We salute the courage of Russians and Belarusians who show their solidarity and #StandWithUkraine despite the repressions they face	Реакції: 289 Поширення: 26 Коментарі: 12	https://www.facebook.com/share/p/1CJTQtpiM/
18.	3 березня	Putin's imperial delusions and unprovoked war on	Реакції: 109 Поширення: 13	https://www.facebook.com

		Ukraine have brought nothing but death and destruction in peaceful Ukraine and ever-increasing oppression of independent voices back in Russia	Коментарі: 14	m/share/p/19KQJSp5f4/
19.	3 березня	Kremlin's lies fall flat in the UN in Geneva, as diplomats leave the room in protest at Conference on Disarmament in solidarity with Ukraine	Реакції: 365 Поширення: 25 Коментарі: 22	https://www.facebook.com/share/p/1AVz6godVP/
20.	4 березня	In an exceptional and targeted move, the EU imposed sanctions on RT and Sputnik, suspending all their broadcasting activities in Europe.	Реакції: 1120 Поширення: 216 Коментарі: 384	https://www.facebook.com/share/p/19n43XsrhL/
21.	5 березня	A black day for media and free speech in Russia - anyone questioning the army, the militia or their activities could now face up to 15 years prison. Social media already blocked & international media begin suspending activity	Реакції: 102 Поширення: 21 Коментарі: 3	https://www.facebook.com/share/p/1ATrtMvNEV/
22.	5 березня	Kremlin-controlled outlets may have been too impatient to celebrate non-existent victories, but the publishing slip-up does outline Putin's vision of the future world order where thuggish land-grabs are the norm.	Реакції: 71 Поширення: 13 Коментарі: 4	https://www.facebook.com/share/p/1AtM8UH9zT/
23.	7 березня	A crucial distinction everyone should know about RT and Sputnik - they are not media organizations,	Реакції: 286 Поширення: 37 Коментарі: 7	https://www.facebook.com/share/p/1AKM41nY9d/

		but the Kremlin's weapons of deception		
24.	7 березня	The Kremlin tries to pack all its lies about #PutinsWar into a single letter in a branding gambit	Реакції: 160 Поширення: 26 Коментарі: 9	https://www.facebook.com/share/p/19ttrboPrf/
25.	8 березня	"Secret labs and bio-weapons" are among the most prominent pro-Kremlin #disinfo tropes. Russian state media circulated it during the COVID-19 pandemic. Now we see attempts to use it again, to justify #PutinsWar against Ukraine.	Реакції: 85 Поширення: 15 Коментарі: 1	https://www.facebook.com/share/p/1Aoy96Pug9/
26.	8 березня	RT and Sputnik are not objective, nor do they strive to be so.	Реакції: 137 Поширення: 21 Коментарі: 1	https://www.facebook.com/share/p/16HZjhkrLf/
27.	8 березня	#PutinsWar in Ukraine UA is filthy and brutal, but it will not stop women fighting the lies and defending freedom. We stand with women and for their courage.	Реакції: 637 Поширення: 87 Коментарі: 20	https://www.facebook.com/share/v/1E2QaUUkR3/
28.	8 березня	The Kremlin first took down Ekho Moskvyy and now it adds insult to injury by using the same radio frequency to broadcast Sputnik spinning more lies on #PutinsWar in Ukraine. Recent decimation of free and independent media in Russia is profoundly unconstitutional.	Реакції: 66 Поширення: 9 Коментарі: 1	https://www.facebook.com/share/p/12Hz3FjJqax/
29.	9 березня	Facing the aggression of #PutinsWar, Ukraine's fact	Реакції: 70 Поширення: 7	https://www.facebook.co

		checkers too embody the perseverance and resilience of Ukrainian people.	Коментарі: 0	m/share/p/16gfEU1EfM/
30.	9 березня	RT has been serving the Kremlin's agenda in the West and does not follow international journalistic standards	Реакції: 163 Поширення: 21 Коментарі: 15	https://www.facebook.com/share/p/192yYbCiVw/
31.	10 березня	RT and Sputnik are a part of a larger Kremlin-controlled disinformation ecosystem	Реакції: 111 Поширення: 11 Коментарі: 10	https://www.facebook.com/share/p/1BZqFAMSSt/
32.	10 березня	Kremlin #disinformation outlets, with tacit support from the Chinese state affiliated media, turn to scaring the world with devious lies about Weapons of Mass Destruction #WMD in Ukraine.	Реакції: 92 Поширення: 16 Коментарі: 19	https://www.facebook.com/share/p/1LNwubwbSa/
33.	10 березня	#Disinformation with false claims that secret laboratories are developing biological weapons in Ukraine has been peddled by the Kremlin propaganda ecosystem for years. Now, it is also amplified by Chinese state affiliated media and recycled to justify #PutinsWar in Ukraine.	Реакції: 170 Поширення: 57 Коментарі: 17	https://www.facebook.com/share/p/14Ghmf5qeAv/
34.	10 березня	#PutinsWar	Реакції: 146 Поширення: 74 Коментарі: 15	https://www.facebook.com/share/v/1BdhkcwuCS/

35.	11 березня	RT exploits social and online media, artificially inflating viewership to target global audiences	Реакції: 91 Поширення: 15 Коментарі: 14	https://www.facebook.com/share/p/1AWazzpKei/
36.	11 березня	The Kremlin has forbidden Russian media outlets to refer to the invasion of Ukraine as a war. This is not only an attempt to hide the fact of aggression. If there is no war, there can be no war crimes. But hard facts can't be washed away that easy. The world is not that stupid.	Реакції: 163 Поширення: 14 Коментарі: 11	https://www.facebook.com/share/p/12FUZi2nzP3/
37.	12 березня	EU sanctions against RT & Sputnik are exceptional, taken in an unprecedented context – Russia's military aggression against Ukraine – but the Kremlin's mouthpieces have run into trouble before	Реакції: 109 Поширення: 7 Коментарі: 5	https://www.facebook.com/share/p/16jWZBc5pU/
38.	12 березня	Using pregnant women to peddle pro-Kremlin war propaganda is beyond cynical, it's inhumane. Health is a human right and attacks on hospitals violate international law.	Реакції: 201 Поширення: 45 Коментарі: 23	https://www.facebook.com/share/v/18oFkshQC7/
39.	12 березня	In a desperate search for justification for its unprovoked invasion of Ukraine, pro-Kremlin disinformers are really grasping at straws. One of their latest ridiculous claims is that Russia is fighting	Реакції: 225 Поширення: 30 Коментарі: 29	https://www.facebook.com/share/p/1Bh5nKpRky/

		against no one less than Satan himself		
40.	13 березня	RT and Sputnik were instrumental in preparing and supporting Russia's invasion of Ukraine	Реакції: 145 Поширення: 14 Коментарі: 7	https://www.facebook.com/share/p/195WyBKeAK/
41.	13 березня	Kremlin's fake conspiracy claims about biological weapon facilities and the alleged puppet masters behind them continue to spread. More than ¼ of #disinfo examples about biolabs collected by EUvsDisinfo, target Ukraine.	Реакції: 1492 Поширення: 209 Коментарі: 409	https://www.facebook.com/share/p/1CbmQ8eDrE/
42.	15 березня	The shelling of Maternity Ward in Mariupol is a war crime. Top Russian officials confirm the targeting of the hospital, but claim it was a stronghold of “radicals”. They are lying.	Реакції: 107 Поширення: 19 Коментарі: 26	https://www.facebook.com/share/p/1BfVXNf5UL/
43.	16 березня	In the shadow of #PutinsWar, Belarus held a referendum on constitutional changes. It produced the calculated result, but was generally a sad affair. Low turnout, minimal media coverage and a demonstration of Lukashenka’s submission to the Kremlin.	Реакції: 161 Поширення: 17 Коментарі: 30	https://www.facebook.com/share/p/1ANAOjndG6/
44.	16 березня	Propaganda by omission and attempts to turn the local population against the Ukrainian refugees - facets of pro-Kremlin	Реакції: 205 Поширення: 21 Коментарі: 3	https://www.facebook.com/share/p/1HccKFeC9q/

		disinformation in Moldova. However the Kremlin's lies have limited impact on the ground.		
45.	17 березня	The Kremlin's disinformation about bombarding hospitals and maternity wards goes hand in hand with stifling independent media and access to information in Russia.	Реакції: 183 Поширення: 15 Коментарі: 4	https://www.facebook.com/share/p/15arGgMkZF/
46.	18 березня	Eight years ago Russia illegally annexed Crimea. The scars of the annexation are still raw in Ukraine, and for many Ukrainians, the Russian leadership's ruthless war against their country brings back painful memories of the 2014 takeover of Crimea.	Реакції: 126 Поширення: 19 Коментарі: 14	https://www.facebook.com/share/p/194N3oGPZw/
47.	18 березня	Several employees of Russian state-controlled media channels have publicly declared they are not taking part in the Kremlin's disinformation machine and left their jobs. But will the current exodus affect the broadcasting of the Kremlin outlets?	Реакції: 140 Поширення: 10 Коментарі: 14	https://www.facebook.com/share/p/1NWiGgiuQS/
48.	19 березня	The more Putin pretends to be fighting "Nazis", the more he acts like Stalin, a ruthless dictator with a growing cult of personality.	Реакції: 143 Поширення: 25 Коментарі: 24	https://www.facebook.com/share/p/1CANtzbcRu/
49.	19 березня	"I left hastily in a borrowed jacket, without even being able to say goodbye to my family. This was my last	Реакції: 93 Поширення: 10 Коментарі: 1	https://www.facebook.co

		day in Crimea”, recalls Oleksandra, who was forced to flee her home not once, but twice		m/share/p/19yxKPSDiN/
50.	20 березня	The Kremlin casts a tight net of censorship over Russia. Accessing factual news is difficult, but hacktivists and concerned citizens from around the world continue to creatively circumvent the Kremlin’s propaganda machine and spread the facts about #PutinsWar	Реакції: 139 Поширення: 35 Коментарі: 12	https://www.facebook.com/share/p/1NSR2gWPQk/
51.	20 березня	“With the annexation, all our fears, all the ordeals that our people suffered since 1944 – it all suddenly resurfaced,” says Zarema, a Crimean Tatar still living in the occupied peninsula. “I want to scream but I need to keep silent.”	Реакції: 156 Поширення: 24 Коментарі: 3	https://www.facebook.com/share/p/1AphBP5P6j/
52.	24 березня	One month since Russia’s full-scale invasion of Ukraine. Absent the expected quick victory, the Kremlin is resorting to more lies on air, and war crimes on the ground.	Реакції: 101 Поширення: 16 Коментарі: 30	https://www.facebook.com/share/p/1X6wrNLeXL/

